

Topdanmarks årsrapport 2002

12. marts 2003 Meddelelse nr. 02/2003

Topdanmarks bestyrelse har i dag godkendt den reviderede årsrapport for 2002. Hovedelementerne er:

- Indtjeningen efter skat for 2002 blev et overskud på 296 mio. kr. mod 408 mio. kr. året før.
- Indtjeningen før goodwillafskrivninger og skat (cash flow) for 2002 lå på 484 mio. kr. mod 513 mio. kr. i 2001.
- Resultatet af Topdanmarks egen drift på 445 mio. kr., det vil sige eksklusive resultatet af aktieposten i Danske Bank på -149 mio. kr., oversteg resultatprognosen i meddelelsen for 3. kvartal 2002 på 325 - 425 mio. kr.
- Cash flowet pr. aktie steg fra 17,1 kr. i 2001 til 18,0 kr. i 2002.
- Præmiefremgangen blev 7,1 pct. i skadeforsikring og 32,0 pct. i livsforsikring.
- Omkostningsprocenten faldt fra 21,3 i 2001 til 20,2 i 2002.
- Combined ratio steg fra 96,4 i 2001 til 98,8 i 2002. I forhold til et normaliseret niveau for vejrskader m.v. lå combined ratio 1,8 procentpoint højere end forudsat for 2002. Hertil kom afløbstab på personskadebrancherne på 2,4 procentpoint. Underliggende lå combined ratio i 2002 således på 94,6.
- I 4. kvartal 2002 lå combined ratio på 96,1 og det er fortsat forventningen, at combined ratio for 2003 vil ligge i niveauet 96.
- For 2003 forventes et resultat på 400 - 500 mio. kr., eksklusive resultatet af aktieposten i Danske Bank. Hertil forventes budgetteknisk et resultat af aktieposten i Danske Bank på -85 mio. kr.

- Overskuddet før goodwillafskrivninger og skat (cash flow) ventes i 2003 at ligge i niveauet 455 - 575 mio. kr.
- For 2003 skønnes tilbagekøbet af Topdanmark-aktier at ligge på 350 - 450 mio. kr. svarende til cirka 9 pct. af markedsværdien.
- Cash flow pr. aktie forventes at stige fra 18,0 kr. i 2002 til et niveau omkring 20,6 kr. i 2003 svarende til en stigning på 15 pct.
- Denne kortfattede årsrapport anbefales læst i sammenhæng med Topdanmarks internetbase-rede factbook: www.topfacts.dk
- På www.topdanmark.dk/webcast vises en webcast, hvor adm. direktør Michael Pram Rasmussen præsenterer finansielle highlights for 2002 og kommenterer forventningerne til fremtiden.
- Der afholdes telefonkonference i dag kl. 15:30 (CET), hvor der er mulighed for at stille spørgsmål til adm. direktør Michael Pram Rasmussen og direktør Poul Almlund. Telefonkonferencen foregår på engelsk.

Tilmelding kan ske på:

UK dial in number: +44 (0)20 7162 0125

US dial in number: +1 334 3236203

5 - 10 minutter før konferencens start ved at bede om at blive tilsluttet Topdanmarks telefonkonference.

Eventuelle henvendelser:

Adm. direktør Michael Pram Rasmussen
Telefon 4474 3145

Direktør Poul Almlund
Telefon 4474 3453

Kommunikations- og IR-chef Steffen Heegaard
Telefon 4474 4017 / 4025 3524

Indhold

	Ledelsesberetning
1	2002 i hovedtræk
3	Hoved- og nøgletal
4	Beretning
6	Skadeforsikring
8	Livsforsikring
10	Moderselskabet m.v.
10	Investeringsaktiviteter
12	Afskrivning af goodwill
12	Skat
12	Risikoforhold
14	Forventninger til 2003
16	Tilbagekøb af Topdanmark-aktier
16	Generalforsamling
16	Finanskalender
17	Bestyrelse / direktion
	Påtegninger
18	Ledelsespåtegninger
19	Revisionspåtegninger
	Årsregnskab
20	Anvendt regnskabspraksis
26	Femårsoversigt
27	Resultatopgørelse
29	Aktiver
30	Passiver
31	Pengestrømsopgørelse
32	Noter

Topdanmark A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup
Telefon 44 68 33 11
Telefax 44 68 19 06
CVR-nr. 78040017

E-mail: topdanmark@topdanmark.dk
Internet: www.topdanmark.dk

Hoved- og nøgletal

Mio. kr.	1998	1999	2000	2001	2002	2002
						EUR mio.**
Præmieindtægter:						
Skadeforsikring	3.984	4.178	5.724	6.039	6.465	871
Livsforsikring	1.978	1.979	2.091	1.257	1.660	223
	5.962	6.157	7.815	7.296	8.125	1.094
Resultater:						
Skadeforsikring (før goodwill)	704	-619	937	279	200	28
Livsforsikring	79	66	70	129	83	11
Moderselskab m.v.	-6	128	56	105	55	7
Resultat før goodwill og skat	777	-425	1.063	513	338	46
Goodwill	0	0	-72	-79	-79	-11
Skat	129	262	14	-26	-75	-10
Indtægt ført på egenkapitalen	0	0	0	0	112	15
Årets indtjening	906	-163	1.005	408	296	40
Egenkapital primo	3.338	4.127	3.580	4.243	3.640	490
Årets indtjening	906	-163	1.005	408	296	40
Nedskrivning af egne aktier	-117	-394	-342	-1.025	-615	-83
Aktieemission	0	10	0	14	0	0
Egenkapital ultimo	4.127	3.580	4.243	3.640	3.321	447
Gennemsnitligt antal aktier (1.000)	39.223	37.763	35.026	29.943	26.975	26.975
Nøgletal						
Egenkapitalforrentning i pct. p.a. *	24,2	-4,1	25,4	10,8	8,7	8,7
Cash flow pr. aktie *	20	-11	30	17	18	2,4
Indtjening pr. aktie *	23	-4	29	14	11	1,5
Indre værdi *	107	99	126	126	127	17,1
Tilbagekøb pr. aktie	3	6	10	35	24	3,2
Aktiekurs ultimo	126	141	160	195	203	27,3
* Korrigeret for tilbagekøbte aktier ultimo						
Skadeforsikring						
Erstatningsprocent	70,4	119,7	87,0	74,9	75,9	
Afgiven forretning i procent	1,1	-21,6	-5,7	0,2	2,7	
Skadeforløb	71,5	98,1	81,3	75,1	78,6	
Omkostningsprocent	23,6	23,4	22,1	21,3	20,2	
Combined ratio	95,1	121,5	103,4	96,4	98,8	
Skadeforsikring eksklusive 1999-orkanen						
Erstatningsprocent	70,4	75,3	76,5	74,9	75,9	
Afgiven forretning i procent	1,1	-2,9	-3,7	0,2	2,7	
Skadeforløb	71,5	72,4	72,8	75,1	78,6	
Omkostningsprocent	23,6	23,4	22,1	21,3	20,2	
Combined ratio	95,1	95,8	94,9	96,4	98,8	

** Omregnet til gældende EUR-kurs pr. 31. december 2002 (kurs 742,43)

Beretning

Topdanmarks indtjening for 2002 blev 296 mio. kr. mod 408 mio. kr. året før. Indtjeningen pr. aktie blev 11,0 kr. mod 13,6 kr. i 2001.

Resultatet er sammensat af et overskud af Topdanmarks egen drift på 445 mio. kr. og et tab på 149 mio. kr. fra aktieposten i Danske Bank.

Goodwillafskrivninger og skat er ikke likviditetsbelastende, og cash flow, d.v.s. indtjening før goodwillafskrivninger og skat, herunder skat ført på egenkapitalen, udgjorde 484 mio. kr. i 2002 mod 513 i 2001. Det svarer til et cash flow pr. aktie på 18,0 kr. mod 17,1 kr. i 2001.

I årsrapporten for 2001 blev der udtrykt forventning om et resultat for 2002 på 545 - 645 mio. kr. Hertil kom et forventet tab på Topdanmarks aktiepost i Danske Bank på 5 mio. kr. Denne resultatprognose, eksklusiv Danske Bank, byggede på en række prognoseforudsætninger herunder:

	Prognose	Realiseret
Combined ratio	96	98,8
Aktieafkast i Topdanmark koncernen ekskl. livsforsikring i pct.	8,5	-13,9
Investeringsafkast i Topdanmark Livsforsikring i pct.	6,0	3,3

I forhold til disse forudsætninger blev resultatet negativt påvirket af øgede udgifter til vejrligsrelaterede skader og brandskader på 118 mio. kr., af kurstab på aktier på 30 mio. kr. som følge af de negative aktiemarkeder samt af 57 mio. kr. på grund af et lavere investeringsafkast i Topdanmark Livsforsikring. Eksklusive resultatet af Danske Bank var der således tale om en negativ afvigelse på 205 mio. kr. i forhold til de oprindelige prognoseforudsætninger.

Hertil kom et afløbstab på personskadebrancherne på 155 mio. kr. samt, at Topdanmark i 2. kvartal 2002 valgte at gå over til et mere forsigtigt hensættelsesprincip på arbejdsskadeområdet baseret på variabel grundlagsrente. Overgangen til variabel grundlagsrente medførte en regnskabsmæssig ekstraudgift på 66 mio. kr.

I meddelelsen for 3. kvartal 2002 var resultatprognosen som en konsekvens af ovenstående justeret til 325 - 425 mio. kr., hvortil kom et forventet tab på 117 mio. kr. af aktieposten i Danske Bank.

Set i lyset af at aktiemarkederne faldt efter offentliggørelsen af meddelelsen for 3. kvartal 2002, anses resultatet i 2002 af Topdanmarks egen drift på 445 mio. kr. for tilfredsstillende. Hertil kommer et tab på aktieposten i Danske Bank på 149 mio. kr.

Resultatudvikling

Mio. kr.	4. kvartal	4. kvartal	2001	2002
	2001	2002		
Skadeforsikring	118	214	307	349
Danske Bank	136	42	-28	-149
Livsforsikring	32	108	129	83
Moderselskab m.v.	-7	47	105	55
Resultat før goodwill og skat	279	411	513	338
Goodwill	-20	-20	-79	-79
Skat	18	-44	-26	-75
Indtægt efter skat ført på egenkapitalen	0	0	0	112
Årets indtjening	277	347	408	296

Årsagen til at resultatet af Topdanmarks egen drift på 445 mio. kr. oversteg resultatprognosen på 325 - 425 mio. kr. var, at driftsresultatet i 4. kvartal 2002 udviklede sig bedre end forudsat. Overskuddet i 4. kvartal 2002, eksklusiv resultatet af aktieposten i Danske Bank, blev således på 305 mio. kr. Det gode resultat i 4. kvartal skyldes bedre finansindtægter end ventet samt, at combined ratio blev 96,1 mod forudsat 97,0.

Samlet set er koncernens omsætning og resultat i god overensstemmelse med eller bedre end de forventninger, der blev udtrykt i regnskabsmeddelelsen for 3. kvartal 2002.

Egenkapitalen blev i 2002 nedbragt med 319 mio. kr. til 3.321 mio. kr. Reduktionen i egenkapitalen svarer til periodens indtjening på 296 mio. kr. samt en nedskrivning på 615 mio. kr. i forbindelse med tilbagekøb af aktier i Topdanmark.

Value drivers

Topdanmark arbejder ud fra følgende værdikæde for de driftsmæssige aktiviteter:

De væsentligste nøgletal for de finansielle value drivers er:

- [Præmievækst](#)
 - Tilgang
 - Holdbarhed
- [Combined ratio](#)
 - Skadeforløb
 - Omkostningsprocent
- Investeringsafkast
 - I [skadeforsikringsforretning](#)
 - I livsforsikringsforretning

Nøgletallene for de finansielle value drivers er i høj grad af historisk art. Det er Topdanmarks opfattelse, at en forudsætning for også på lang sigt at kunne opnå gode finansielle nøgletal er, at der forretningsmæssigt fokuseres på forhold, der ikke nødvendigvis på kort sigt kan aflæses i de finansielle nøgletal.

Topdanmark vurderer, at følgende otte ikke-finansielle value drivers for øjeblikket er de væsentligste i relation til den fremtidige værdiskabelse:

- [Kundetilfredshed](#)
- [Omdømme](#)
- [Medarbejdertilfredshed](#)
- Samarbejdspartnere
- Videnopsamling og -deling
- Innovation
- Proceseffektivitet
- Projektstyring

Tilbagevendende målinger af udviklingen i de ikke-finansielle value drivers er efter Topdanmarks opfattelse vigtige som supplement til de finansielle nøgletal. I første omgang er det valgt at gennemføre målinger af tilfredsheden blandt Topdanmarks kunder og medarbejdere samt af Topdanmarks omdømme.

Yderligere informationer om værdiskabelsen i Topdanmark og om de finansielle og ikke-finansielle value drivers findes på www.topfacts.dk under [værdiskabelse/drift af eksisterende aktiviteter](#).

Corporate Governance

Topdanmark ønsker at være en uafhængig og toneangivende virksomhed. Efter Topdanmarks opfattelse er det eneste middel til at fortsætte som en selvstændig virksomhed en aktiekurs, der løbende afspejler det fremtidige indtjeningspotentiale. Derfor er det Topdanmarks ønske at fjerne de forhold, der medvirker til, at Topdanmark-aktien handles med en rabat i forhold til en fair kurs. Som led heri har Topdanmark gennem flere år haft fokus på Corporate Governance og har løbende tilpasset vedtægterne m.v. til principperne om god virksomhedsledelse - Corporate Governance.

I 2001 udkom "Nørby-udvalgets rapport om Corporate Governance i Danmark". Topdanmark opfylder alle væsentlige anbefalinger i Nørby-udvalgets rapport.

På www.topfacts.dk under [værdiskabelse/corporate governance](#) er der supplerende informationer om Topdanmarks initiativer i relation til Corporate Governance, herunder også hvordan Topdanmark forholder sig til de enkelte anbefalinger i Nørby-udvalgets rapport.

Incitamentsprogrammer

For at skabe større overensstemmelse mellem ledelsens og medarbejdernes indsats og aktionærernes krav om værdiskabelse har Topdanmark et aktieoptionsprogram for bestyrelse, direktion og en række le-

Topdanmarks årsrapport 2002

dende medarbejdere. Topdanmarks øvrige medarbejdere tilbydes med mellemrum køb af medarbejderaktier.

Det grundlæggende princip for tildeling af medarbejderaktier og ret til at købe aktieoptioner er, at såvel indtjeningsmulighed som risiko følger medarbejdernes indflydelse på værdiskabelsen til aktionærerne.

Topdanmark har siden 1998 haft et revolverende aktieoptionsprogram for bestyrelse, direktion og en række ledende medarbejdere. For 2003 udstedes der i relation til dette program 300.000 aktieoptioner. Tildelingen af aktieoptioner til direktionen og ledende medarbejdere er baseret på en egenbetaling svarende til to - tre måneders løn efter skat. Aktieoptionerne kan udnyttes efter det tredje og inden udløbet af det sjette år efter købstidspunktet. Forudsætningen er, at kursen på Topdanmark-aktien er steget mindst 5 pct. om året i forhold til strikekursen.

Ud over det revolverende program er der for 2003 udstedt 50.000 aktieoptioner til en kreds af ledende medarbejdere, der har ydet en særlig indsats eller på anden måde bidraget ekstraordinært til værdiskabelsen i selskabet. Disse optioner tildeles vederlagsfrit.

Personkreds	Antal udstedte aktieoptioner for 2003
Bestyrelse	21.448
Direktion	84.263
Ledende medarbejdere	244.289
I alt	350.000

Som afdækning for aktieoptionerne ligger der aktier i Topdanmark, som forud for udstedelsen af optionerne erhverves i aktiemarkedet. Strikekursen fastsættes som den gennemsnitlige købskurs for disse aktier. Er der erhvervet aktier til afdækning af et års optionsudstedelse i det forudgående år, fastsættes strikekursen dog som den noterede aktiekurs ultimo året forud for optionsudstedelsen. For aktieoptionsprogrammet for 2003 er strikekursen 203 svarende til kursen på Topdanmark-aktien ved udgangen af 2002.

Topdanmarks omkostninger til årets optionsudstedelse kan opgøres til 13 mio. kr. for 2003 under rimelige forudsætninger om sandsynlighedsfordelingen for kursudviklingen og udnyttelsesmønstret hos de enkelte medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer. Vær-

dien er beregnet ved anvendelse af Black-Scholes-modellen uden korrektion for udbytte. Volatiliteten er ansat til 25 pct. svarende til det konstaterede niveau over de sidste fem år, og renten er fastsat ud fra nul-kuponrentestrukturen på tidspunktet for tildeling. Ved beregningen er der taget hensyn til de begrænsninger, der ligger på udnyttelsen i forbindelse med blandt andet opsigelse, sygdom og pensionering.

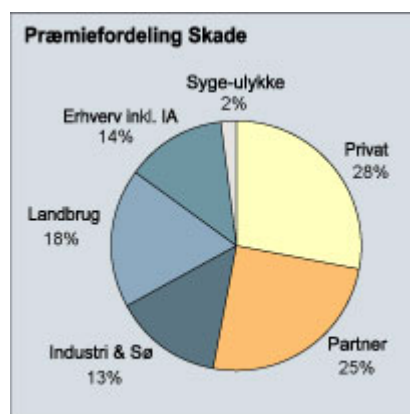
Mere detaljerede oplysninger om Topdanmarks incitamentsprogrammer findes på www.topfacts.dk under [værdiskabelse/incitamentsprogrammer](#).

Ud over incitamentsprogrammet har der ikke været transaktioner med nærtstående parter. Topdanmark har ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse på koncernen.

Skadeforsikring

Resultatet af [skadeforsikring](#), eksklusivt resultatet af aktieposten i Danske Bank og goodwillafskrivninger, blev 349 mio. kr. mod 307 mio. kr. i 2001.

I forhold til 2001 er resultatet for 2002 navnlig påvirket af en lavere forsikringsteknisk rente (-179 mio. kr.), forringet combined ratio (-136 mio. kr.), ændring af udjævningshensættelser (176 mio. kr.) og højere finansindtægter eksklusivt aktieposten i Danske Bank (142 mio. kr.).

Faldet i den forsikringstekniske rente skyldes en kombination af det faldende renteniveau i løbet af 2002 og overgangen til variabel grundlagsrente for hensættelser på arbejdsskadeområdet. Overgangen til variabel grundlagsrente pr. 30. juni 2002 medførte en regnskabsmæssig udgift på 66 mio. kr. I 2. halvår 2002 er renteniveauet fortsat faldet, hvilket har medført en

Topdanmarks årsrapport 2002

yderligere styrkelse på 83 mio. kr. af rentereserverne på arbejdsskadeområdet. De 83 mio. kr., som modregnes i den forsikringstekniske rente, blev kompenseret af en stigning i øvrige finansindtægter. Rente-reserven er herefter afsat med en diskonteringsrente på 1,62 pct. mod 2,75 pct., som anvendes i den normalt benyttede fastrentemodell.

I 2002 blev der i modsætning til i 2001 forbrugt af udjævningshensættelserne. Topdanmark har opbygget udjævningshensættelser, som i 2002 kunne anvendes, såfremt de samlede selvbehold for skadebe-givenheder over 4 mio. kr. på storm- og brandområdet oversteg 90 mio. kr. På grund af at erstatningerne til de mange skader forårsaget af storme og skybrud oversteg 90 mio. kr., blev der i 2002 tæret 68 mio. kr. af udjævningshensættelserne, så de ved udgangen af 2002 udgjorde 99 mio. kr. eksklusive arbejdsskade. Herudover blev der indtægtsført udjævningsreserver inden for arbejdsskadeområdet på 27 mio. kr. I alt blev der i 2002 således indtægtsført 95 mio. kr. af udjævningshensættelserne.

Finansindtægterne eksklusive resultatet af aktiepos-ten i Danske Bank steg fra -15 mio. kr. i 2001 til 127 mio. kr. i 2002. Fremgangen i finansindtægterne var

blandt andet påvirket af en engangsindtægt i forbin-delse med nedbringelsen af den gensidige kapitalbin-ding i EurAPCo.

Bruttopræmieindtægten steg fra 6.039 mio. kr. i 2001 til 6.465 mio. kr. i 2002 svarende til en fremgang på 7,1 pct. Fremgangen i præmieindtægterne har i 2. halvår 2002 været påvirket af ekstraordinære forhøjel-ser af præmierne i forbindelse med den nye erstat-ningsansvarslov, der trådte i kraft 1. juli 2002.

Bruttoerstatningsprocenten steg fra 74,9 i 2001 til 75,9 i 2002. Erstatningsprocenten var i 2001 påvirket af to store brandskader, som alene påvirkede erstatnings-procenten med 3,3 procentpoint. En betydelig del af de to storskader var imidlertid genforsikret, hvilket betød, at resultateffekten i 2001 var beskeden.

I 2002 var erstatningsprocenten præget af et stort antal mindre storm- og skybrudsskader samt af flere brandskader. Der var tale om skader, som kun i be-grænset omfang var dækket af genforsikringspro-grammet, og som derfor i betydeligt omfang påvirkede resultatet for 2002.

Hovedtal - Skadeforsikring

Mio. kr.	4. kvartal 2001	4. kvartal 2002	2001	2002
Bruttopræmieindtægter	1.527	1.685	6.039	6.465
Forsikringsteknisk rente	52	34	225	46
Erstatninger	-1.032	-1.206	-4.518	-4.901
Afgiven forretning	-100	-73	-15	-175
Omkostninger	-320	-340	-1.289	-1.308
Udjævningshensættelser	-31	3	-81	95
Forsikringsteknisk resultat	96	103	361	222
Andre poster	0	0	-39	0
Finansindtægter eksklusive Danske Bank	22	111	-15	127
Skadeforsikring før Danske Bank og goodwill	118	214	307	349
Danske Bank	136	42	-28	-149
Resultat af skadeforsikring	254	256	279	200
Erstatningsprocent	67,7	71,6	74,9	75,9
Afgiven forretning i procent	6,5	4,3	0,2	2,7
Skadeforløb	74,2	75,9	75,1	78,6
Omkostningsprocent	20,9	20,2	21,3	20,2
Combined ratio	95,1	96,1	96,4	98,8

Topdanmarks årsrapport 2002

I forhold til 2001 steg udgifterne til skader forårsaget af storme og skybrud m.v. med 208 mio. kr. svarende til 3,2 procentpoint på erstatningsprocenten. I forhold til et historisk normaliseret niveau lå erstatningsudgifterne 118 mio. kr. eller 1,8 procentpoint højere end forudsat.

Nettoudgiften til genforsikring udgjorde 2,7 pct. af bruttopræmieindtægten i 2002. I 2001 lå nettogenforsikringsudgiften kun på 0,2 pct. Det lavere niveau i 2001 skyldes, at en stor del af udgifterne til erstatninger i forbindelse med de to omtalte brandskader var genforsikret. Det samlede skadeforløb (erstatningsprocent og nettogenforsikringsprocent lagt sammen) steg således fra 75,1 i 2001 til 78,6 i 2002.

Omkostningsprocenten faldt fra 21,3 i 2001 til 20,2 i 2002.

De samlede udgifter til skader, genforsikring samt salg og administration set i forhold til bruttopræmieindtægten (combined ratio) steg fra 96,4 i 2001 til 98,8 i 2002. Det er Topdanmarks vurdering, at det mere voldsomme vejrlig i 2002 må forventes at blive et tilbagevendende fænomen. Derfor har Topdanmark i resultatprognosen for 2003 hævet de forventede udgifter vedrørende selvbeholdet for storm- og skybrudsskader med 25 mio. kr. til 115 mio. kr.

Inkluderet i combined ratio for 2002 på 98,8 var endvidere afløbstab på personskadebrancherne (ulykke, arbejdsskade og motoransvar) på 155 mio. kr. svarende til 2,4 procentpoint. Afløbstabet var hovedsagelig en følge af, at den danske forsikringsbranche i 2002 har været ramt af en ændret retspraksis vedrørende tidligere år og nok i højere grad en tendens til et højere erstatningsniveau fastsat af Arbejdsskadestyrelsen.

I 4. kvartal 2002 lå combined ratio på 96,1, og det er fortsat forventningen, at combined ratio for 2003 vil ligge i niveauet 96.

Livsforsikring

Driftsresultatet af aktiviteterne i [livsforsikring](#) blev 83 mio. kr. mod 129 mio. kr. i 2001.

Herudover blev der indtægtsført en engangsindtægt på 112 mio. kr. i 1. kvartal 2002. Indtægtsførslen er sket i forbindelse med, at Topdanmark i henhold til Fi-

nanstilsynets retningslinjer pr. 1. januar 2002 skiftede model for beregning af overskuddet. Engangsindtægten på 112 mio. kr. er indtægtsført over egenkapitalen.

Den nye model for beregning af overskuddet indebærer, at forrentningen af egenkapitalen ikke som i 2001 tager udgangspunkt i kontorenten, men hovedsagelig afhænger af det opnåede investeringsresultat.

Resultat Livsforsikring

Mio. kr.	
Investeringsafkast	44
Resultat i Topdanmark Link	-20
Risikotillæg	49
25 pct. af risiko- og administrationsresultat	10
Resultat af livsforsikring	83

Afkastet af investeringerne svarer til et investeringsafkast på 3,3 pct. Topdanmark Livsforsikring har en gennemsnitlig grundlagsrente på cirka 3,3 pct., hvorfor afkastet af investeringerne groft sagt skal være højere end 3,3 pct., for at risikotillægget kan opnås. Det realiserede investeringsafkast på 3,3 pct. har imidlertid været tilstrækkeligt til at opnå risikotillægget på 49 mio. kr. samt 10 mio. kr., som svarer til 25 pct. af risiko- og administrationsresultatet. Dette skyldes, at det samlede risiko- og administrationsresultat kombineret med en reduktion i hensættelserne til forsikringerne med en opgørelsesrente på 4,5 pct. har medført et positivt realiseret resultat.

Investeringsafkastet på 3,3 pct. er med en aktieandel på 16 pct. af investeringsaktiverne præget af de negative aktiemarkeder i 2002. Modsat både 2000 og 2001, hvor Topdanmark Livsforsikring præsterede markedets bedste investeringsafkast, lå investeringsafkastet for 2002 på linje med markedet.

Bruttopræmierne steg med 403 mio. kr. i 2002 til 1.660 mio. kr. svarende til en stigning på 32,0 pct. Præmiefremgangen ligger væsentligt over den generelle præmievekst i markedet.

Fremgangen i præmierne fordeler sig med en stigning på 14,6 pct. på løbende præmier og 131,0 pct. på engangsindskud. På løbende præmier fordeler præmiefremgangen sig med 21,4 pct. på firmaordninger, 3,6 pct. på privatordninger og 21,8 pct. på gruppelivsordninger.

Topdanmarks årsrapport 2002

For at opnå bedre overensstemmelse mellem opgørelse af den nødvendige styrkelse og de faktiske forhold gik Topdanmark i 2002 over til at anvende en nul kuponrentestruktur til opgørelse af værdien af forpligtelserne frem for den af Finanstilsynet offentliggjorte diskonteringsrente. Samtidig er omkostnings- og sikkerhedstillægget nedsat fra 0,50 pct. til 0,25 pct. I forhold til 2001 har den gennemførte ændring frigjort reserver, således at styrkelsen af de garantier, der er etableret med en opgørelsesrente på 4,5 pct., ultimo 2002 udgjorde 210 mio. kr. mod 340 mio. kr. i 2001.

Det kollektive bonuspotentiale faldt fra 654 mio. kr. ultimo 2001 til 409 mio. kr. ved udgangen af 2002. Reduktionen skyldes bl.a. den tidligere omtalte engangskorrektion på 146 mio. kr. (112 mio. kr. efter skat), som blev overført fra kollektivt bonuspotentiale til egenkapitalen primo 2002. Dertil kommer, at investeringsafkastet på 3,3 pct. lå under kundernes konto-rente på henholdsvis 5,0 pct. for pensionskunder og 4,8 pct. for individuelle ordninger. Ved udgangen af 2002 udgjorde bonusreserven 3,5 pct.

Sammen med egenkapitalreserven, som ved udgangen af 2002 var 7,0 pct., udgjorde Topdanmark Livsforsikrings reserver til at modstå fremtidige kursfald således 10,5 pct. af kundernes opsparing.

Topdanmark Livsforsikring har i hele 2002 og i den forløbne del af 2003 ligget i Finanstilsynets såkaldte grønne lys. Det vil sige, at selskabet kan modstå en meget vanskelig markedsudvikling med blandt andet

aktiekursfald på 30 pct., en renteændring på 1 procentpoint og fald i ejendomspriserne på 12 pct. samtidig.

Topdanmark Livsforsikring har afdækket risikoen for rentefald ved optionsafdækning i euro-rentemarkedet. Samtidig har Topdanmark Livsforsikring siden 1998 opsamlet bonus på de enkelte ordninger, uden at denne opsamlede bonus er anvendt til opskrivning af forpligtelserne på ordningerne. Det er selskabets opfattelse, at selv i tilfælde af meget betydelige rentefald vil den akkumulerede bonus og den afsatte styrkelse på 210 mio. kr. være tilstrækkelig til at kunne sikre, at der vil være midler til såvel risikotillæg som bonus til kunder på et rentegrundlag lavere end 4,5 pct.

Pr. 1. januar 2003 vil Topdanmark Livsforsikring opgøre de forsikringsmæssige forpligtelser efter markedsværdiprincippet. Herefter opgøres både aktiver og passiver efter markedsværdiprincippet. Det ventes, at overgangen til markedsværdiprincippet vil betyde, at der i opgørelsen af Finanstilsynets stresstest vil fremkomme bonuspotentialer, der kan forbedre risikoscenarierne og bringe bedre balance i risikofordelingen mellem kunderne og egenkapitalen.

Som led i den løbende tilpasning af Topdanmark Livsforsikrings kapitalstruktur blev der i slutningen af 2002 gennemført en kapitaludlodning til Topdanmark Forsikring på 300 mio. kr. Samtidig har Topdanmark Forsikring ydet et ansvarligt lån på 300 mio. kr.

Hovedtal - Livsforsikring

Mio. kr.	4. kvartal 2001	4. kvartal 2002	2001	2002
Præmier	377	460	1.257	1.660
Teknisk investeringsafkast	411	416	564	463
Forsikringsydelse	-171	-187	-717	-892
Ændring i livsforsikringshensættelser	-603	-328	-1.558	-984
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	5	-246	708	99
Ændring i hensættelser for unit-linked forsikringer	0	-9	0	-119
Omkostninger	-30	-34	-137	-154
Afgiven forretning	2	-2	-4	-5
Teknisk resultat	-9	70	113	68
Investeringsafkast m.m. i øvrigt	40	45	103	52
Skat	1	-7	-87	-37
Resultat af livsforsikring	32	108	129	83
Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.			12.518	13.311

Moderselskabet m.v.

Resultatet af moderselskabet m.v. faldt fra 105 mio. kr. i 2001 til 55 mio. kr. i 2002. Tilbagegangen skyldes et lavere resultat af moderselskabets investeringsaktiver.

Pengestrømsopgørelse

Moderselskabet modtog i 2002 udbytter fra datterselskaber på 567 mio. kr. Efter fradrag af omkostninger m.m. udgjorde de samlede pengestrømme fra driften 531 mio. kr.

Investeringen i porteføljeaktiver og tilknyttede virksomheder m.m. blev nedbragt med 127 mio. kr.

Af den samlede likviditetsfremskaffelse på 658 mio. kr. blev 555 mio. kr. anvendt til tilbagekøb af egne aktier med henblik på nedskrivning, og gæld til kreditinstitutter blev nedbragt med 106 mio. kr.

Investeringsaktiviteter

Topdanmark koncernen eksklusiv livsforsikring

Resultatet af investeringsvirksomhed i Topdanmark koncernen eksklusiv livsforsikring udgjorde 347 mio. kr. i 2002 inklusive indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder, men før overførsel til forsikringsteknisk resultat. I 2001 udgjorde det tilsvarende investeringsresultat 415 mio. kr. Investeringsresultatet var i 2002 positivt påvirket af en gevinst på 72 mio. kr. i forbindelse med salget af aktier i EurAPCo.

Afkastet i 2002 var lige som afkastet i 2001 præget af den negative udvikling på såvel det danske som på alle væsentlige udenlandske aktiemarkeder. Relativt set har aktieinvesteringerne dog givet et tilfredsstillende resultat i året. Investeringen i Danske Bank har givet et negativt afkast på 9,6 pct., mens afkastet af aktier i øvrigt har været negativt med 13,9 pct. Til sammenligning er f.eks. KFX faldet med 26,3 pct., S&P 500 med 23,4 pct. og Euro Stoxx 50 med 36,6 pct. i 2002.

På baggrund af det generelle rentefald opnåede Topdanmark koncernen et meget tilfredsstillende afkast på danske obligationer. Gevinsterne på udenlandske obligationer, der for en stor dels vedkommende består af erhvervsobligationer, var mindre tilfredsstillende, hvilket skal ses i sammenhæng med den ganske store udvidelse af kreditspændene, som også prægede 2002.

Det samlede afkast af investeringsaktiver eksklusiv tilknyttede og associerede selskaber samt Danske Bank udgjorde 6,2 pct. efter forvaltningsomkostninger.

Markedsværdien af rentebærende fordringer tilhørende koncernen eksklusiv livsforsikring udgjorde 7.069 mio. kr. ultimo 2002, svarende til 70,7 pct. af de samlede investeringsaktiver. Koncernen har ingen væsentlig koncentration af kreditrisici på investerings-siden, når der ses bort fra investeringerne i danske realkreditobligationer, der anses for særligt sikre aktiver i henhold til Lov om Forsikringsvirksomhed.

Rammen for rentefølsomhed er fastsat til 100 mio. kr. efter skat og efter indregning af rentefølsomheden på de løbende arbejdsskadeudgifter. Rammen for valutarisiko - opgjort efter value-at-risk metoden som størrelsen af det tab, der med en sandsynlighed på 97,5 pct. ikke vil blive overskredet - er fastsat til 3,8 mio. kr. pr. dag, ligeledes efter skat. Ultimo 2002 udgjorde den faktiske rentefølsomhed 46 mio. kr. og valutarisikoen 0,8 mio. kr. pr. dag efter skat.

De samlede aktieinvesteringer på 2.925 mio. kr. bestod ved udgangen af 2002 i al væsentlighed af investeringerne i Danske Bank (1.353 mio. kr.) og Topdanmark Livsforsikring (1.179 mio. kr.). Værdien af ikke-konsoliderede datterselskaber og associerede virksomheder udgjorde 59 mio. kr., mens aktier herudover havde en værdi af 334 mio. kr. Hertil kommer virkningen af finansielle instrumenter, der bidrog med en aktieeksponering på 155 mio. kr. ultimo 2002.

Livsforsikring

Resultatet af investeringsvirksomhed i Topdanmark Livsforsikring koncernen udgjorde 552 mio. kr. i 2002 mod 686 mio. kr. i 2001. Årets afkast af danske og udenlandske aktier har været negativt, præget af de generelt svage aktiemarkeder. Afkastet af obligationer

Topdanmarks årsrapport 2002

har ligget over det budgetterede niveau. Afkastet af såvel aktier som rentebærende fordringer betragtes som tilfredsstillende sammenholdt med den generelle markedsudvikling.

Ultimo 2002 udgjorde markedsværdien af livsforsikringskoncernens investeringsaktiver 15.112 mio. kr. Heraf var 4.940 mio. kr. placeret i danske nominalobligationer, mens investeringen i udenlandske obligationer udgjorde 2.728 mio. kr., og 229 mio. kr. var investeret i pantebreve.

Det samlede afkast af Topdanmark Livsforsikrings investeringsaktiver udgjorde 3,3 pct. før pensionsafkastbeskatning og 3,1% efter pensionsafkastbeskatning.

En større del af Topdanmark Livsforsikrings garanterede forpligtelser er tegnet med en opgørelsesrente på 4,5 pct. Med henblik på at afdække den risiko, som ydelsesgarantierne repræsenterer, har Topdanmark Livsforsikring erhvervet CMS floors - en art renteoptioner, hvor udbetalingerne svarer til forskellen mellem den aktuelle swaprente og strikerenten - i et omfang svarende til den forventede udvikling i de garanterede forpligtelsers omfang. De erhvervede CMS floors har en løbetid på henholdsvis 10 og 20 år og en strike-rente på 5 pct.

Erhvervelsen af renteoptionerne har øget følsomheden over for renteændringer betydeligt, idet værdien af disse alt andet lige vil vokse med 538 mio. kr. efter pensionsafkastskat, hvis rentekurven parallelforskydes 1 procentpoint nedad i forhold til det nuværende renteniveau. Parallelforskydes rentekurven 1 procentpoint opad, vil værdien af renteoptionerne falde med 182 mio. kr. efter pensionsafkastskat.

Uden indregning af de nævnte renteoptioner udgjorde Topdanmark Livsforsikrings rentefølsomhed efter pensionsafkastbeskatning og selskabsskat i datterselskaber 146 mio. kr., mens valutakursrisikoen efter pensionsafkastbeskatning og selskabsskat udgjorde 0,4 mio. kr. pr. dag.

Investeringen i indeksobligationer udgjorde 1.044 mio. kr. heraf størstedelen med udløb i 2026 eller senere. Investeringen i ejerandele var på 1.959 mio. kr., der fordeler sig med 1.147 mio. kr. i danske, børsnoterede aktier og 811 mio. kr. i udenlandske, børsnoterede aktier. Eksponeringen i udenlandske kapitalandele er tilpasset ved hjælp af finansielle instrumenter. Ultimo-eksponeringen i udenlandske kapitalandele efter indregning af finansielle instrumenter udgjorde 962 mio. kr.

Livsforsikringskoncernens ejendomsinvesteringer er placeret i Topdanmark Ejendom, hvis aktiver omfatter ejendomme til en bogført værdi af 2.649 mio. kr. Topdanmark Ejendom koncernen realiserede et resultat på 238 mio. kr. inklusive værdiregulering af ejendomme, men før finansielle poster - svarende til et afkast på 10 pct. af den gennemsnitlige investering.

Topdanmark Kapitalforvaltning

Topdanmark Kapitalforvaltning forvalter investeringsaktiver for koncernen. Resultatet i Topdanmark Kapitalforvaltning er performance-afhængigt og udgjorde 26 mio. kr. i 2002.

Finansiering

Målsætningen for Topdanmarks kapitalstruktur er, at egenkapitalen skal være tilstrækkelig til forsvarligt at sikre den løbende drift. Egenkapital herudover udbetales til aktionærerne via et løbende tilbagekøb af aktier hen over året. Ud fra den betragtning, at den tilsvarende indtjening samtidig opspares i datterselskaberne, anses det for hensigtsmæssigt at finansiere tilbagekøbet ved midlertidige lån. Efter den årlige udbyttebetaling fra datterselskaberne nedbringes fremmedfinansieringen igen til det niveau, der anses for optimalt på længere sigt.

Topdanmarks fremmedfinansiering udgøres af kortvarige pengemarkedslån, typisk med en løbetid på en måned eller mindre. Med henblik på at sikre et tilstrækkeligt likviditetsberedskab i situationer, hvor muligheden for at udnytte denne finansieringskilde måtte være reduceret, har Topdanmark betalt for at sikre en

Topdanmarks årsrapport 2002

uigenkaldelig ret til at optage lån på normale vilkår. Den erhvervede låneret omfatter tre lån, som ikke er benyttet: et lån på op til 250 mio. kr. med udløb senest i 2004, et lån på op til 250 mio. kr. med udløb senest i

2005 og et lån på op til 500 mio. kr. med udløb senest i 2006.

Investeringsaktiver til markedsværdi ultimo 2002

Mio. kr.	Koncern	
	ekskl. livsforsikring	Livsforsikring
Rentebærende investeringsaktiver	7.069	9.191
Aktier i Danske Bank	1.353	84
Øvrige aktier	334	1.875
Indeksobligationer	0	1.044
Grunde og bygninger	0	2.649
Ej konsoliderede dattervirksomheder	24	0
Associerede virksomheder	35	269
	8.815	15.112
Aktier i Topdanmark Livsforsikring	1.179	-
Investeringsaktiver i alt	9.994	15.112

Afskrivning af goodwill

Ligesom i 2001 er der i 2002 afskrevet 79 mio. kr. på goodwill. I overensstemmelse med Topdanmarks regnskabsprincipper afskrives goodwill over ti år.

Skat

Årets skat udgjorde 109 mio. kr. Skatten er fordelt med 75 mio. kr. på det ordinære resultat og 34 mio. kr. vedrørende engangsindtægten i livsforsikring på i alt 146 mio. kr., der er indtægtsført på egenkapitalen. Skatteudgiften er i al væsentlighed blot en regulering af skatteaktivet.

Risikoforhold

Det er Topdanmarks grundlæggende opfattelse, at selskabets værditilvækst fortrinsvis bør ske gennem accept af forsikringsmæssige risici og i mindre grad gennem accept af finansielle risici. Investeringen på 1.353 mio. kr. i Danske Bank er en markant afvigelse fra dette princip. Topdanmark forventer at sælge denne aktiepost efter september 2003, hvor aktieposten kan afhændes skattefrit.

Topdanmarks risikoprofil skal ses i sammenhæng med kapitalforhold og forretningsomfang. Det er målet til enhver tid at optimere aktionærernes afkast/risiko-

forhold gennem en løbende tilpasning af egenkapital samt anvendelsen af substitutter for egenkapital i form af udjævningsreserver, genforsikring, finansielle instrumenter og lånekapital.

På grund af faldende kapacitet på genforsikringsmarkederne blev vilkårene for køb af genforsikringsdækning skærpet i løbet af 2001. Det accelererede yderligere efter terrorangrebene i USA 11. september 2001 og har medført stigende priser på genforsikringsdækning. Som en konsekvens heraf har Topdanmark øget selvbeholdet (selvrisikoen) på en række områder for at reducere de stigende udgifter til genforsikringsdækning.

Topdanmarks største risikoområder er storm og brand. På stormområdet blev genforsikringskontrakterne fornyet pr. 1. august 2002 for et år og dækker nu stormskader op til 3,5 mia. kr. med et selvbehold efter skat på 75 mio. kr. pr. storm. På brandområdet er genforsikringsprogrammet for 2003 uændret med et maksimalt selvbehold pr. skade på 18,75 mio. kr. efter skat, som dog maksimeres til 10 mio. kr. efter en skade med maksimalt selvbehold.

Til beskyttelse af selvbeholdet på storm- og brandområdet har Topdanmark opbygget udjævningshensættelser på 99 mio. kr. pr. ultimo 2002, som anvendes,

såfremt de samlede selvbehold for skadebegivenheder over 4 mio. kr. overstiger 86,25 mio. kr. efter skat (115 mio. kr. før skat). Hvis de samlede selvbehold efter skat bliver mindre end 63,75 mio. kr. (85 mio. kr. før skat), vil udjævningshensættelserne derimod blive forøget.

Frem til udgangen af 2001 var terrordækning inkluderet i genforsikringsdækningen. På grund af terrorhandlingerne 11. september 2001 har terrordækningen fået særlig fokus fra genforsikringssekskabernes

side. Generelt er terror dækket af genforsikringskontrakterne, men der er visse begrænsninger, dels i dækningsomfang ved enkeltbegivenheder, dels ved antallet af begivenheder, der dækkes. Det er Topdanmarks opfattelse, at terrorbegivenheder, der kunne føre til væsentlige tab og ikke vil blive dækket af genforsikring, er så usandsynlige, at de ikke bør indgå i risikobilledet for koncernen. På de øvrige områder er Topdanmarks risikodækning stort set uændret.

Risikoforhold ved forskellige scenarier pr. 28. februar 2003 - tallene er efter skat og pensionsafkastskat

	Risiko-scenario	Livsfor-sikrings-koncernen mio. kr.	Resten af Topdanmark koncernen mio. kr.	Samlet resultat- effekt i koncernen mio. kr.	Ændring i modersel- skabets egenkapital (%)	Ændring i indre værdi pr. aktie (kr.)
Rentebærende fordringer	a	-123,2	-56,8	-66,8	-2,0	-2,6
Indeksobligationer	b	-53,6	0	-4,4	-0,1	-0,2
Valuta	c	-4,8	-9,5	-9,9	-0,3	-0,4
Aktier	d	-148,9	-43,3	-55,4	-1,7	-2,1
Aktier i Danske Bank	e	-6,6	-125,1	-125,6	-3,8	-4,8
Udlån	f	-9,8	-8,8	-9,6	-0,3	-0,4
Ejendomme	g	-247,9	0	-20,2	-0,6	-0,8
Afviklingsforretninger	h	0	-10,1	-10,1	-0,3	-0,4
Omkostninger	i	-1,4	-10,7	-10,8	-0,3	-0,4
Erstatninger f.e.r.	j	0	-34,6	-34,6	-1,0	-1,3
Stormkatastrofer og brandskader	k	0	-75,0	-75,0	-2,3	-2,9

a: Den effektive rente stiger med 1 procentpoint

b: Kursværdien falder med 5 pct.

c: Årligt valutakurstab med en sandsynlighed på 2,5% eller mindre

d: Tab på aktiebeholdningerne på 10%

e: Tab på aktiebeholdningen i Danske Bank på 10%

f: 5 pct. tab på udlån

g: Fald i ejendommenes markedsværdi på 10 pct.

h: 10 pct. tab på afviklingsaktiviteterne

i: Stigning i omkostningerne på 1 pct.

j: Stigning i erstatningerne på 1 pct.

k: Stormkatastrofe med skader på op til 3.500 mio.kr. (Hvis stormen er større end 100 mio. kr., vil der skulle betales genikraftsættelsespræmie på op til 145 mio. kr. afhængigt af størrelse. Erstatninger ud over 3.500 mio. kr. er for koncernens egen regning). Ved udgifter f.e.r. over 86,3 mio. kr. efter skat for storm og brandskader under et, anvendes udjævningshensættelser på op til 99 mio. kr. til dækning af tabet.

Livsforsikringskoncernen har hidtil risikomæssigt været beskyttet af bonusreserven. Negative udsving i aktiver som følge af rentestigninger, valutakursændringer, kursfald på aktieporteføljerne og ejendomsporteføljerne ville derfor for størstedelen blive opfanget af bonusreserven og dermed blive betalt af kunderne.

Koncernen har udstedt garantier for, at de forsikrede vil oppebære en ydelse baseret på en opgørelsesrente på 1,5 pct., 2,5 pct. eller 4,5 pct. efter afkastbeskatning, alt efter hvornår forsikringen er tegnet. Disse ydelsesgarantier udgør en risiko ved en negativ udvikling på de finansielle markeder. Derfor erhvervede Topdanmark Livsforsikring i sommeren 2001 renteoptioner – såkaldte CMS floors – som beskytter mod et fald til under 5 pct. i den lange euroswarente, jf. afsnittet "Investeringssaktiviteter".

Topdanmark ændrede allerede med virkning fra 1998 bonusregulativet, således at bonus, som tilskrives, medgår til dækning af de samlede ydelsesgarantier frem til udløb. Tidligere blev bonus anvendt til opskrivning af garantierne.

Pr. 28. februar 2003 er livskoncernens bonusreserver omkring 169 mio. kr., således at negative udsving i koncernens aktiver, større end dette beløb, vil kunne påvirke egenkapitalen. Påvirkningen af egenkapitalen vil dog være begrænset, idet de individuelle bonuspotentialer på policerne vil fungere som en buffer for selv væsentlige tab.

Koncernens risikoforhold er illustreret i tabellen på forrige side ved forskellige scenarier. Tabellen er ikke et udtryk for en fuldstændig beskrivelse af Topdanmark koncernens risikoforhold. Tabellen illustrerer alene Topdanmark koncernens risikoforhold under de angivne forudsætninger for de væsentligste risikofaktorer. De angivne forudsætninger er ikke et udtryk for Topdanmarks risikoforventninger, men er blot eksempler.

I kolonne 'Samlet resultat effekt i koncernen' samt de to efterfølgende kolonner er det forudsat, at bonusreserverne i livsforsikringskoncernen kan modstå negative udsving på de beskrevne niveauer bortset fra "g", idet bonusreserverne p.t. skønnes at være i størrelsesordenen 169 mio. kr. Resten af tabene i "g" vil være båret af bonuspotentialer på policerne.

Hvis alle begivenhederne i tabellen sker på én gang, vil tabene, der opstår i livskoncernen ud over det, der kan dækkes af bonusreserverne, være dækket af bonuspotentialer på de individuelle policer. Den samlede effekt for koncernen vil herefter være et tab på 422,4 mio. kr. svarende til 12,7% af koncernens egenkapital.

Forventninger til 2003

2002 var præget af flere forskellige negative forhold i Topdanmark koncernen. De faldende aktiekurser, herunder kursfaldet på Danske Bank-aktien, betød en afvigelse i forhold til det forventede afkast på aktieporteføljerne på 174 mio. kr. uden for livsforsikringskoncernen, samt at overskuddet i livsforsikringssekskabet blev 57 mio. kr. mindre end forventet. På skadesiden blev koncernen ramt af flere vejrelaterede skader end normalt svarende til 118 mio. kr. Hertil kom en forøgelse af reserverne til personskader på 155 mio. kr., som i høj grad skyldes ændring i praksis i fastsættelse af skader hos Arbejdsskadestyrelsen. Den samlede effekt i 2002, i forhold til det forudsatte, svarer til 4,2 procentpoint på combined ratio. Endelig betød overgangen til variabel grundlagsrente en engangsudgift på 66 mio. kr.

Skadeforsikring

Det mere voldsomme vejr, som gennem 2002 prægede Danmark og det øvrige Europa, har medført, at Topdanmark fremover forventer øgede erstatningsudgifter på dette område. Ligeledes har udviklingen på personskadeområdet og brandforsikringsområdet givet anledning til revurdering af erstatningsniveauet. Topdanmark har derfor med virkning fra 1. januar 2003 gennemført præmieforhøjelser på en række udvalgte områder, der i gennemsnit forøger præmieindtægten med cirka 3 pct. (2 pct. netto efter genforsikring). Kombineret med effekten af de i 2002 foretagne præmieforhøjelser som følge af erstatningsansvarsloven samt almindelig organisk vækst forventes herefter en præmievækst på mellem 8 og 10 pct.

Med de gennemførte præmiestigninger forventes skadeforløbet at falde fra 78,6 i 2002 til et niveau omkring 76 i 2003. Denne forventning til skadeniveauet omfatter en forventning om en stigning på 25 mio. kr. i selvbeholdet vedrørende vejrelaterede skader til 115 mio. kr. samt en normal skadeudvikling i resten af 2003.

Topdanmarks årsrapport 2002

Omkostningsprocenten faldt i 2002 fra 21,3 til 20,2. Præmievæksten forventes også i 2003 at ligge over omkostningsvæksten, hvorfor omkostningsprocenten forventes at falde til cirka 20. Combined ratio ventes herefter at ligge i niveauet 96.

Investeringsafkastet vil i 2003 være påvirket af et noget lavere renteniveau end i 2002 samt af det forhold, at aktiekurserne i den allerede forløbne del af 2003 er faldet betydeligt.

Resultatet af skadeforsikring eksklusiv resultatet af investeringen i Danske Bank ventes herefter, under forudsætning af et afkast på 3,5 pct. af rentebærende investeringer og på 7,0 pct. p.a. af aktieinvesteringer, at ligge i størrelsesordenen 510 - 590 mio. kr.

Livsforsikring

På livsforsikringsområdet forventes præmievæksten også i 2003 at ligge over markedsniveauet. Som anført ovenfor er aktiekurser og renteniveau i den forløbne del af 2003 faldet betydeligt, hvilket har medført en forventning om et finansafkast på 5,0 pct. før pensionsafkastbeskatning for hele 2003. På baggrund af dette afkast forventes et resultat i størrelsesordenen 110 - 130 mio. kr.

Moderselskabet

Moderselskabets tilbagekøb af aktier i Topdanmark forventes at blive på 350 - 450 mio. kr. i 2003, som dækkes delvist ved udbytte fra Topdanmark Forsikring på 300 mio. kr.

Omkostningerne i moderselskabet forventes kun at stige svagt i 2003, og samlet forventes et underskud i moderselskabet inklusive datterselskaber uden for forsikringskoncernen på 60 - 80 mio. kr.

Goodwillafskrivninger

2003 vil i lighed med 2002 blive påvirket med en goodwillafskrivning på 79 mio. kr.

Skat

Årets skat udgjorde 109 mio. kr. Koncernens skatteaktiv udgjorde herefter 383 mio. kr., som bliver udgiftsført i takt med, at koncernens skattepligtige overskud forbruger af skatteaktivet. For 2003 ventes en skattemæssig udgiftsførsel på 61 - 81 mio. kr.

Resultat eksklusive investeringen i Danske Bank

Under forudsætning af uændrede valutakurser, et stabilt renteniveau og et aktieafkast på 7,0 pct. om året i forhold til kursniveauet pr. 10. marts 2003 forventes et resultat for 2003 eksklusive investeringen i Danske Bank på 400 - 500 mio. kr.

Resultat af aktieinvesteringen i Danske Bank

Afkastet af aktieposten i Danske Bank forventes prognoseteknisk at ligge på 7,0 pct. p.a. i forhold til kursen 10. marts 2003. I perioden fra 31. december 2002 til 10. marts 2003 er kursen på Danske Bank-aktien faldet med 10,2 pct. til 105,47. I prognosen er forudsat, at aktieposten afhændes efter september 2003. Der forventes et afkast for perioden fra 1. januar 2003 til 30. september 2003 på -85 mio. kr.

Det skal understreges, at der er tale om prognosetekniske forudsætninger, idet det i den aktuelle verdenspolitiske situation ikke er muligt at give et kvalificeret skøn over den kommende udvikling på finansmarkederne.

På www.topfacts.dk under [værdiskabelse/drift af eksisterende aktiviteter](#) og [nye muligheder](#) er der information om Topdanmarks værdiskabelse.

Resultatforventninger for 2003

Mio. kr.	2001	2002	2003
Skadeforsikring ekskl. Danske Bank-aktier	307	349	510 - 590
Livsforsikring	129	83	110 - 130
Moderselskab m.v.	105	55	-80 - -60
Resultat før goodwill/skat	541	487	540 - 660
Afskrivning af goodwill	-79	-79	-79 - -79
Skat	-26	-75	-61 - -81
Indtægt efter skat ført på egenkapitalen	0	112	0 - 0
Indtjening ekskl. Danske Bank-aktier	436	445	400 - 500
Resultat af Danske Bank-aktier	-28	-149	-85 - -85
Årets indtjening	408	296	315 - 415

Tilbagekøb af Topdanmark-aktier

Topdanmarks [udløsningspolitik](#) er baseret på tilbagekøb af egne aktier. Siden 1998 har Topdanmark tilbagekøbt egne aktier for [2.496 mio. kr.](#) De tilbagekøbte aktier nedskrives løbende, og aktiekapitalen er i perioden således nedbragt med 36 pct.

I årsrapporten for 2001 blev det oplyst, at det forventede tilbagekøb for 2002 ville ligge på 400 - 500 mio. kr. I forbindelse med den gensidige ophævelse af kapitalbindingen med EurAPCo blev rammen for tilbagekøb af Topdanmark-aktier hævet til 600 - 700 mio. kr.

Det realiserede tilbagekøb af Topdanmark-aktier i 2002 blev på 682 mio. kr. Heraf blev der tilbagekøbt 335 mio. kr. Topdanmark-aktier fra EurAPCo.

For 2003 forventes tilbagekøbsprogrammet at ligge på 350 - 450 mio. kr. svarende til 9 pct. af den nuværende markedsværdi. Da det ikke er aftalt at tilbagekøbe Topdanmark-aktier fra enkeltaktionærer, ventes

tilbagekøbet i aktiemarkedet derfor at ligge på et højere niveau i 2003 end for 2002.

Der er på nuværende tidspunkt tilbagekøbt Topdanmark-aktier for 24 mio. kr. i 2003. Resten af tilbagekøbet ventes fordelt hen over resten af året.

Generalforsamling

Årets ordinære generalforsamling afholdes mandag d. 28. april 2003 kl. 15:30 i:

Aalborg Kongres & Kulturcenter
Europa Plads 4
9000 Aalborg

Bestyrelsen agter at indstille til generalforsamlingen, at aktiekapitalen nedskrives med det antal Topdanmark-aktier, som er tilbagekøbt med henblik på nedskrivning siden den seneste nedskrivning af aktiekapitalen på den ekstraordinære generalforsamling 26. november 2002.

Finanskalender

Ordinær generalforsamling:
Regnskabsmeddelelse for 1. kvartal 2003:
Regnskabsmeddelelse for 1. halvår 2003:
Regnskabsmeddelelse for 1. - 3. kvartal 2003:

28. april 2003
21. maj 2003
18. august 2003
25. november 2003

Bestyrelse / Direktion

Bestyrelse

Formand Klaus Bonde Larsen

K, P.P., malermester*, født 1933, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1982.

Direktør i V.S. Larsen Holding A/S. Formand for bestyrelsen i A/S Søndergaards Maskinfabrik. Medlem af bestyrelsen i V.S. Larsen Holding A/S, Ejendomsselskabet V.S. Larsen A/S, Protektas A/S, Stryn Rasmussen Holding A/S og Exponent A/S. Medlem af repræsentantskabet i Danske Bank.

Næstformand Elvar Vinum

Direktør*, født 1936, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1996.

Medlem af bestyrelsen i Danske Invest, Danske Invest Administration A/S og Incentive A/S.

Jørgen Ajslev

Direktør*, født 1943, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1994.

Administrerende direktør i H+H International A/S. Formand for bestyrelsen i Fritz Schur Teknik A/S, Flender A/S og H+H Fiboment A/S.

Ole Døssing Christensen

Assurandør**, født 1952, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1999.

Luise Hanssing

Overassistent**, født 1971, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 2000.

Anders Knutsen

Direktør*, født 1947, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1999.

Formand for bestyrelsen i Danisco A/S, L. M. Glasfiber Holding A/S og LEDlumina a/s. Næstformand for bestyrelsen i Fritz Hansen A/S.

Henning Laursen

Direktør*, født 1936, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1990.

Administrerende direktør i ANPELAS A/S og APLAURAS A/S. Medlem af bestyrelsen i ANPELAS A/S og APLAURAS A/S.

Peter Lesley Jensen

Kontorchef**, født 1945, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1999.

Jens Lundø

Systemchef**, født 1947, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1995.

Knud J. Vest

Pelsdyravler, gårdejer*, født 1946, indtrådt i Topdanmarks bestyrelse 1994.

Formand for bestyrelsen i Roskilde Andels-grovvareforening. Næstformand for bestyrelsen i Danske Andelsselskaber og De europæiske andelsselskaber (Cocega). Medlem af bestyrelsen i Dansk Pelsdyravlerforening/Danske Pelsauktioner. Medlem af Landbrugsrådet.

Direktion

Michael Pram Rasmussen, født 1955, ansat 1996.

Adm. direktør i Topdanmark A/S og Topdanmark Forsikring A/S.

Næstformand for bestyrelsen i Forsikring & Pension, Bornholms Brandforsikring A/S, Sund & Bælt Holding A/S og Dampskibsselskabet af 1912 A/S. Medlem af bestyrelsen i William Demant Holding A/S og EurAPCo B.V.

Poul Almlund, født 1947, ansat 1979

Direktør i Topdanmark A/S og Topdanmark Forsikring A/S.

Medlem af Fondsrådet.

Leif Larsen, født 1946, ansat 1967

Direktør i Topdanmark A/S og Topdanmark Forsikring A/S.

Næstformand for bestyrelsen i SOS-International a/s. Medlem af bestyrelsen i Bornholms Brandforsikring A/S, Forsikringshøjskolen Rungstedgaard A/S og Finanssektorens Arbejdsgiverforening.

* Generalforsamlingsvalgt

** Medarbejdervalgt

Direktionshverv efter Lov om Finansiell Virksomhed §§ 25 -30 og 32 - 35 fremgår af årsregnskabet for Topdanmark Forsikring.

Ledelsespåtegning

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for 2002 for Topdanmark A/S.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med Lov om Forsikringsvirksomhed herunder Finanstilsynets bekendtgørelser samt danske regnskabsvejledninger og de krav, Københavns Fondsbørs i øvrigt stiller til regnskabsaflæggelse for børsnoterede selskaber. Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsrapporten giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver, finansielle stilling samt resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Ballerup, den 12. marts 2003

Direktion:

Michael Pram Rasmussen

Poul Almlund

Leif Larsen

/Niels Olesen

Bestyrelse:

Klaus Bonde Larsen
(formand)

Jørgen Ajslev

Luise Hanssing

Henning Laursen

Elvar Vinum
(næstformand)

Ole Døssing Christensen

Peter Lesley Jensen

Jens Lundø

Anders Knutsen

Knud J. Vest

Revisionspåtegninger

Intern revision

Vi har revideret årsrapporten for Topdanmark A/S for regnskabsåret 2002.

Selskabets ledelse har ansvaret for årsrapporten. Vort ansvar er på grundlag af vor revision at udtrykke en konklusion om årsrapporten.

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder og finansielle koncerner og efter danske revisionsstandarder. Under revisionen har vi ud fra væsentlighed og risiko vurderet forretningsgange, den anvendte regnskabspraksis og foretagne skøn samt efterprøvet grundlaget for beløb og øvrige oplysninger i årsrapporten. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2002 samt af resultatet af koncernen og moderselskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2002 i overensstemmelse med Lov om forsikringsvirksomhed herunder Finanstilsynets bekendtgørelser, danske regnskabsvejledninger og de krav, som Københavns Fondsbørs i øvrigt stiller til regnskabsaflæggelse for børsnoterede selskaber.

Ballerup, den 12. marts 2003

Jørn Sønderup
Revisionschef

Ulla Hansen
Vicerevisionschef

Generalforsamlingsvalgte revisorer

Vi har revideret årsrapporten for Topdanmark A/S for regnskabsåret 2002.

Selskabets ledelse har ansvaret for årsrapporten. Vort ansvar er på grundlag af vor revision at udtrykke en konklusion om årsrapporten.

Den udførte revision

Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsrapporten ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Revisionen omfatter stikprøvevis undersøgelse af information, der understøtter de i årsrapporten anførte beløb og oplysninger. Revisionen omfatter endvidere stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsrapporten. Det er vor opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af koncernens og moderselskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2002 samt af resultatet af koncernen og moderselskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2002 i overensstemmelse med Lov om forsikringsvirksomhed herunder Finanstilsynets bekendtgørelser, danske regnskabsvejledninger og de krav, som Københavns Fondsbørs i øvrigt stiller til regnskabsaflæggelse for børsnoterede selskaber.

København, den 12. marts 2003

DELOITTE & TOUCHE
Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Henning Møller Leif Zilmer
Statsautoriseret revisor Statsautoriseret revisor

KPMG C. JESPERSEN

Bjarne Fabienke
Statsautoriseret revisor

Anvendt regnskabspraksis

GENERELT

Topdanmarks årsrapport er aflagt efter Lov om Forsikringsvirksomhed herunder Finanstilsynets bekendtgørelser om forsikringssselskabers koncernregnskaber og årsregnskaber.

Årsrapporten er endvidere aflagt i overensstemmelse med de af Københavns Fondsbørs stillede krav til regnskabsaflæggelsen i børsnoterede selskaber herunder gældende danske regnskabsvejledninger, som fraviges, hvor de ikke er i overensstemmelse med Finanstilsynets regnskabsregler.

Moderselskabets praksis følger koncernens.

Ændring i anvendt regnskabspraksis

Fast forrentede obligationer og pantebreve i livsforsikring optages til markedsværdi mod tidligere matematisk løbetidsforkortelse. Efter fradrag af selskabsskat, PAL og påvirkning af livsforsikringshensættelser er nettokorrektionen i åbningsbalancen for 2002 overført til kollektivt bonuspotentiale (tidligere bonusudjævningshensættelser). Ændringen har således ingen resultat- eller egenkapitaleffekt. Balancesummen er primo 2002 forøget med 3 mio. kr.

Finansielt leasede anlæg aktiveres og afskrives, og de kapitaliserede leasingydelser optages som gæld. Hidtil er leasingydelserne blevet omkostningsført løbende. Ændringen har ingen væsentlig indvirkning på resultat og egenkapital. Balancesummen er primo 2002 forøget med 10 mio. kr.

Topdanmark Livsforsikring har for 2002 anmeldt et nyt overskudsprincip, hvorefter resultatet er afhængigt af det opnåede investeringsafkast. Tidligere blev resultatet opgjort med udgangspunkt i kontorenten. Primo 2002 er foretaget en korrektion på 146 mio. kr., som er fragået kollektivt bonuspotentiale og efter fradrag af skat på 34 mio. kr. overført til egenkapitalen.

Klassifikationen af ekstraordinære poster er tilpasset dansk regnskabsvejledning gældende fra 2002. Endvidere er der i balancen foretaget enkelte reklassifikationer.

Sammenligningstal er tilpasset i overensstemmelse med Finanstilsynets bestemmelser.

Herudover er anvendt regnskabspraksis uændret fra sidste år.

Ændring i regnskabsmæssige skøn

Metoden for opgørelse af hensættelser for løbende ydelser i arbejdsskadeforsikring er i 2002 ændret til variabelrentemetoden, hvorefter hver enkelt fremtidig betaling diskonteres med den til swap-nulkuponrentestrukturen hørende rente. I 2001 anvendtes fastrentemetoden, hvorefter hensættelserne blev diskonteret med en af Finanstilsynet fastsat grundlagsrente på 2,75 pct. Ændringen har påvirket resultatet med 66 mio. kr. før skat.

I livsforsikring er opgørelsesmetoden for beregning af ekstrahensættelser til opfyldelse af garanterede ydelser på forsikringer med en opgørelsesrente på 4,5 pct. og derover ændret, således at hver enkelt fremtidig betaling diskonteres med den til swap-nulkuponrentestrukturen hørende rente, hvor hensættelserne tidligere blev diskonteret med en af Finanstilsynet fastsat grundlagsrente. Samtidig er omkostnings- og sikkerhedstillægget nedsat fra 0,50 pct. til 0,25 pct., og den tidligere anvendte tilnærmede metode til beregning af styrkelsen på policer med flere grundlagsrenter er erstattet med en eksakt beregning. I forhold til 2001 har den gennemførte ændring frigjort reserver, således at styrkelsen ultimo 2002 udgør 210 mio. kr. mod 340 mio. kr. ultimo 2001.

Koncernregnskabet

omfatter moderselskabet og alle dattervirksomheder. Dattervirksomheder er virksomheder, hvori Topdanmark direkte eller indirekte har bestemmende indflydelse. Virksomheder, som ikke er dattervirksomheder, og hvori koncernen udøver en betydelig indflydelse gennem væsentlig aktiebesiddelse og repræsentation i virksomhedens bestyrelse betragtes som associerede virksomheder.

For dattervirksomheder, hvis aktivitet er så forskellig fra forsikringsvirksomhed, at konsolidering ikke vil være retvisende, indgår koncernens andel af resultat og egenkapital under henholdsvis indtægter fra tilknyttede virksomheder og kapitalandele i tilknyttede virksomheder.

Konsolidering

Skadeforsikringssselskaber anvender anden regnskabspraksis end livsforsikringssselskaber. I overensstemmelse med koncernens regnskabspraksis foretages ingen omarbejdning ved konsolideringen.

Koncernresultatopgørelsen er udarbejdet ved sammen-
drag af ensartede poster inden for delregnskaberne ska-
deforsikring, livsforsikring samt ikke-forsikringsteknisk
virksomhed.

Syge- og ulykkesforsikring i livsforsikringselskaberne
indgår under skadeforsikring.

Med undtagelse af driftsresultatet vedrørende koncernens
interne IT-selskab elimineres ikke mellem delregn-
skaberne af hensyn til det retvisende billede af aktiviteten.

Inden for delregnskaberne elimineres alle koncerninterne
transaktioner med undtagelse af den almindelige forsik-
ringsmæssige afdækning i de enkelte koncernselskaber.

Koncernbalancen er udarbejdet ved sammendrag af ens-
artede poster. Interne aktiebesiddelser udlignes, og mel-
lemværender elimineres.

På tidspunktet for koncernforholdets etablering udlignes
den bogførte værdi af dattervirksomheder med dattervirk-
somhedernes regnskabsmæssige indre værdi opgjort ef-
ter koncernens regnskabspraksis. Et eventuelt forskels-
beløb opføres i balancen som goodwill og afskrives over
den forventede levetid.

Erhvervede virksomheder indgår i resultatopgørelsen fra
købstidspunktet, og frasolgte virksomheder indgår frem til
afhændelsestidspunktet.

Koncerninterne transaktioner

Koncerninterne ydelser afregnes på omkostningsdæk-
kende basis eller på markedsvilkår. Løbende mellemvæ-
render forrentes på markedsbaserede vilkår. Koncernin-
terne handler med værdipapirer og andre aktiver afregnes
til markedspriser.

Fravigelser af danske regnskabsvejledninger

I henhold til Finanstilsynets regnskabsregler opgøres
skatteaktiver og hensættelser til udskudt skat på diskon-
teret basis.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til transakti-
onsdagens kurs. Ultimo året omregnes tilgodehavender,
gæld og andre monetære poster til balancedagens kurs.

Driftsposter i udenlandske virksomheder omregnes til
gennemsnitlige kurser, mens balanceposter omregnes til
balancedagens kurs.

Alle valutakursgevinster og -tab indgår i resultatopgørel-
sen under valutakursregulering.

Incitamentsprogram

Bestyrelse, direktion og ledende medarbejdere er omfat-
tet af et aktieoptionsprogram.

Fra optionernes tildelingstidspunkt indregnes forpligtelsen
under anden gæld i posten afledte finansielle instrumen-
ter og føres i resultatopgørelsen under kursgevinster og
-tab efter fradrag af forfaldne optionspræmier.

Forpligtelsen opgøres som forskellen mellem
Topdanmark aktiens børskurs på balancedagen og
strikekursen.

Optionsforpligtelsen er afdækket af en beholdning af eg-
ne aktier.

Egne aktier til afdækning og opfyldelse af aktieoptions-
programmet optages til senest noterede børskurs på ba-
lancedagen. Værdireguleringer føres ligeledes i resultat-
opgørelsen under kursgevinster og -tab.

Pengestrømsopgørelsen

viser årets ind- og udbetalinger i forbindelse med virk-
somhedens drift, investeringer samt finansiering.

RESULTATOPGØRELSEN

Præmier

Bruttopræmier i skadeforsikring omfatter årets forfaldne
og estimerede præmier for direkte og indirekte tegnede
forsikringer, hvis risikoperiode er påbegyndt inden regn-
skabsårets udgang.

Præmieindtægter for egen regning (f.e.r.) er årets brutto-
præmier reguleret med ændring i præmiehensættelserne
og med fradrag af genforsikringens andel.

I livsforsikring udgøres præmier f.e.r. af årets forfaldne
præmier og indskud med fradrag af genforsikringens an-
del.

Forsikringsteknisk rente f.e.r. i skadeforsikring

er et beregnet afkast, som kan henføres til forsikrings-
teknisk resultat. Afkastet er beregnet af de gennemsnit-
lige forsikringsmæssige hensættelser med en rentesats
svarende til årets gennemsnitlige rente for obligationer
med kort løbetid.

Endvidere indgår investeringsafkast vedrørende syge- og ulykkesforsikring i livsforsikringselskaberne, som i koncernregnskabet henføres til skadeforsikring. Afkastet er opgjort ved en forholdsmæssig fordeling af det enkelte livsforsikringselskabs samlede investeringsafkast.

Heri modregnes diskonteringsudgiften vedrørende forsikringsmæssige hensættelser, som opgøres på diskonteret basis.

Overført investeringsafkast f.e.r. i livsforsikring

omfatter den del af koncernens samlede investeringsafkast, som kan henføres til livsforsikringsvirksomheden. Afkastet udgøres af afkast af aktiver i investeringsfonde samt en andel af årets øvrige investeringsafkast i livsforsikringskoncernen, som ved en forholdsmæssig fordeling mellem de gennemsnitlige forsikringsmæssige hensættelser vedrørende livsforsikring samt livsforsikringskoncernens gennemsnitlige konsoliderede egenkapital kan henføres til livsforsikringsvirksomheden.

I afkastet er inden fordeling fragået investeringsafkast vedrørende syge- og ulykkesforsikring, som indgår under skadeforsikring med de afkast, som er beregnet i de enkelte livsforsikringselskaber.

Erstatningsudgifter og forsikringsydelse

Erstatningsudgifter f.e.r. i skadeforsikring omfatter årets udbetalte erstatninger reguleret for ændring i erstatningshensættelser og efter fradrag af genforsikringens andel.

Erstatningsudgifterne omfatter således kendte og forventede erstatningsudgifter vedrørende året samt reguleringer af tidligere års foretagne hensættelser.

I livsforsikring omfatter forsikringsydelser f.e.r. ud over udbetalinger som følge af en forsikringsbegivenhed udbetalte beløb ved tilbagekøb samt kontant udbetalte bonusbeløb.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger

Den andel af de forsikringsmæssige driftsomkostninger, der kan henføres til erhvervelse og fornyelse af forsikringsbestanden, opføres under erhvervelsesomkostninger.

Erhvervelsesomkostninger i skadeforsikring resultatføres som hovedregel på tidspunktet for forsikringernes ikrafttræden.

I livsforsikring aktiveres erhvervelsesomkostninger og modregnes i de forsikringsmæssige hensættelser inden for lovgivningens rammer.

Administrationsomkostninger er øvrige periodiserede udgifter vedrørende forsikringsdrift, der kan henføres til regnskabsåret.

Modtagne provisioner ved afgivelse af forretning til genforsikringselskaber er periodiseret over forsikringernes dækningsperiode.

Investeringsvirksomhed

Indtægter fra tilknyttede virksomheder indeholder andel af dattervirksomheders ordinære resultat før skat. Dattervirksomheder anvender samme regnskabspraksis som moderselskabet.

Indtægter fra associerede virksomheder indeholder andel af associerede virksomheders ordinære resultat før skat opgjort efter koncernens regnskabspraksis.

Indtægter af grunde og bygninger udgøres af ejendommens driftsresultat eksklusive renteudgifter og værdireguleringer, som opføres under de hertil bestemte poster.

Renter og udbytter m.v. indeholder de i regnskabsåret indtjente renter, indfrielsesgevinster og -tab på værdipapirer herunder gevinst og tab ved salg af udtrukne obligationer.

Realiserede og urealiserede gevinster og tab på investeringsaktiver, herunder tilknyttede og associerede virksomheder, indgår i resultatopgørelsen.

Administrationsomkostninger ved investeringsvirksomhed omfatter omkostninger ved formueforvaltning herunder transaktionsomkostninger. Kurtage ved køb og salg af kapitalandele indregnes fra 2002 i kursgevinster og -tab.

Pensionsafkastskat

Under pensionsafkastskat opføres den afkastskat, der hviler på det afkast, der indgår i resultatopgørelsen, uanset om skatten er aktuel eller først skal betales i senere perioder.

En negativ pensionsafkastskat optages til diskonteret værdi under PAL-aktiv.

Moderselskabets administrationsomkostninger

Som en særlig post i resultatopgørelsen føres moderselskabets administrationsomkostninger, der ud over vederlag til selskabets ledelse hovedsagelig indeholder omkostninger ved drift af selskabets aktieadministration.

Ekstraordinære poster

omfatter indtægter eller omkostninger, herunder gevinster eller tab, der fremkommer som følge af begivenheder eller forhold, der klart adskiller sig fra resultatet af virksomhedens ordinære drift, og som derfor ikke forventes at forekomme ofte eller regelmæssigt.

Skat

Moderselskabet Topdanmark er sambeskattet med hovedparten af selskabets dattervirksomheder.

I moderselskabet føres den samlede skat for de sambeskattede selskaber, som udgøres af beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret med udskudt skat.

Endvidere indgår i moderselskabet skat i associerede virksomheder og ikke sambeskattede dattervirksomheder, medmindre skatten indregnes i de forsikredes opsparing i livsforsikringskoncernen.

Udskudt skat hensættes efter gældsmetoden af alle midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssig værdi af aktiver og passiver.

Der afsættes dog som udgangspunkt ikke udskudt skat af den del af de til og med 1989 foretagne henlæggelser til sikkerhedsfonde, som er ubeskattede, idet der ikke vil være nogen forpligtelse, hvis fondene anvendes til det vedtægtsmæssige formål, og selskaberne fortsætter driften på det hidtidige niveau.

Skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud indgår i opgørelsen af udskudt skat, såfremt underskuddene med overvejende sandsynlighed vil kunne udnyttes.

Fremkommer der ved opgørelsen af udskudt skat et aktiv, optages dette under posten skatteaktiv.

Den udskudte skat opgøres ved diskontering.

BALANCEN

Immaterielle aktiver

opføres til kostpris og afskrives lineært over de forventede driftsøkonomiske levetider.

Goodwill afskrives over højst 20 år og IT-software over højst 3 år. Er værdien af et aktiv lavere end den ved afskrivning opgjorte værdi, af årsager som ikke anses for forbigående, nedskrives aktivet til denne lavere værdi.

Investeringsaktiver

Grunde og bygninger er optaget til markedsværdi i henhold til Finanstilsynets retningslinjer. For den enkelte ejendom er der på grundlag af et forventet fremtidigt driftsafkast og en afkastprocent (krav til forrentning) opgjort en kalkuleret værdi. Denne værdi reguleres for særlige forhold, som midlertidigt påvirker ejendommens indtjening, og der tages hensyn til ejendommens vedligeholdelsesstand.

Afkastprocenten er fastsat under hensyntagen til de gældende markedsforhold for de enkelte ejendomstyper og under hensyntagen til beliggenhed, anvendelse, lejekontrakter m.v.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder optages til den regnskabsmæssige indre værdi.

Kapitalandele i associerede virksomheder optages til den regnskabsmæssige indre værdi opgjort efter koncernens praksis.

Andre finansielle investeringsaktiver

Børsnoterede kapitalandele optages til senest noterede børskurs på balancedagen. Unoterede kapitalandele optages til markedsværdi med udgangspunkt i senest foreliggende regnskab.

Børsnoterede obligationer, herunder indeksobligationer, optages til senest noterede børskurs på balancedagen. Unoterede lån og værdipapirer optages til markedsværdi med udgangspunkt i eksternt indhentede kurser; pantsikrede udlån dog på basis af en forsigtigt ansat effektiv forrentning.

Børsnoterede afledte finansielle instrumenter værdiansættes til den senest noterede børskurs på balancedagen. Unoterede instrumenter opgøres til markedsværdi således:

Valutaterminer beregnes ud fra aktuelle valutakurser og nulkuuponrenter.

Optioner opgøres på basis af modpartsoplysninger eller beregnes ud fra aktuelt rente- og volatilitetsniveau.

Forward rate agreements (FRA), interest rate futures (IRF) og renteswaps beregnes ud fra aktuelle renter.

Futures ansættes til indre værdi ud fra værdien af det underliggende aktiv.

Aktieoptioner udstedt til ledelsen på aktier i Topdanmark optages til forskellen mellem senest noterede børskurs på balancedagen og strikekursen.

Ægte salgs- og tilbagekøbsforretninger samt ægte købs- og tilbagesalgsforretninger (repo- / reverseforretninger) behandles som lån mod sikkerhed.

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked forsikringer optages til markedsværdi som andre finansielle investeringsaktiver.

Tilgodehavender optages til pålydende med fradrag af hensættelse til forventede tab.

Driftsmidler optages til anskaffelsessummen med fradrag af lineære afskrivninger over de forventede driftsøkonomiske levetider:

IT-hardware, højst tre år
Inventar m.v., højst fem år
Biler, højst syv år

Anskaffelser under 10 tkr. omkostningsføres straks.

Egne aktier, som er erhvervet med henblik på nedsettelse af aktiekapitalen, optages til nul. Nedskrivningen foretages direkte på egenkapitalen.

Egne aktier, som afdækker Topdanmarks aktieoptionsprogram, optages til senest noterede børskurs på balancedagen.

Falder aktiekursen til et niveau, der er lavere end strikekursen på en given optionstildeling, overføres et tilsvarende antal afdækningsaktier til senere nedskrivning. Overførslen sker til strikekursen. Stiger aktiekursen igen over strikekursen, føres aktierne tilbage til afdækning, ligeledes til strikekursen. Vurderes det, at kursen vil forblive under strikekursen i en længere periode, erhverves nye afdækningsaktier og de tidligere afdækningsaktier nedskrives endeligt.

Øvrige egne aktier optages til senest noterede børskurs på balancedagen.

Forsikringsmæssige hensættelser

Præmiehensættelser udgøres af den forholdsmæssige del af de opkrævede præmier, der kan henføres til perioden efter udgangen af regnskabsåret. Hvis de beregnede hensættelser pr. branche ikke forventes at kunne dække de hertil hørende erstatningsudgifter, fordi risikoen ikke afløber proportionalt med tiden i forsikringsperioden, øges hensættelserne med nødvendige beløb til dækning heraf.

Livsforsikringshensættelserne opgøres som forskellen mellem kapitalværdien af forpligtelser i henhold til de indgåede forsikringsaftaler inklusive fordelt bonus og kapitalværdien af de præmier, som forsikringstageren skal betale i fremtiden. Endvidere indgår hensættelser til dækning af indtrufne, men endnu ikke anmeldte forsikringsbegivenheder samt hensættelser til dækning af omkostninger ved den fremtidige administration af forsikringstagerne.

Ekstrahensættelser til opfyldelse af garanterede ydelser på forsikringer med en opgørelsesrente på 4,5 pct. og derover opgøres ved diskontering af hver enkelt fremtidig betaling med den til swap-nulkuponrentestrukturen hørende rente.

Aktiverede erhvervelsesomkostninger i livsforsikring modregnes i de forsikringsmæssige hensættelser.

Til dækning af ikke afsluttede skader hensættes et beløb beregnet dels ved en sag for sag vurdering og dels ved hjælp af statistiske metoder, som er udviklet for de enkelte forsikringstyper. Ved beregningen anvendes information om de indtrufne skader og erfaringer fra tidligere år. Endvidere tages hensyn til inflation, og der estimeres hensættelser for indtrufne, men endnu ikke anmeldte skader.

I erstatningshensættelserne modregnes aktiver, der er overtaget eller forventes overtaget ved erstatningernes udbetaling.

Hensættelser for løbende ydelser i arbejdsskadeforsikring er opgjort som den diskonterede værdi af de forventede fremtidige udbetalinger for de på opgørelsestidspunktet tilkendte løbende ydelser. Hensættelserne diskonteres efter variabelrente-metoden, hvorefter hver enkelt fremtidig betaling diskonteres med den til swap-nulkuponrentestrukturen hørende rente.

Hensættelser til bonus og præmierabatter er beløb, der tilfalder forsikringstagerne som følge af et gunstigt skadeforløb.

Udjævningshensættelser er beløb, der er hensat til udjævning af erstatningsudgifterne for egen regning over en flerårig periode, når de årlige erstatningsudgifter erfaringsmæssigt viser udsving.

Udjævningshensættelser vedrørende løbende ydelser i arbejdsskadeforsikring omfatter beløb hensat til imødegåelse af usikkerhed på skøn over løntalsreguleringerne.

Kollektivt bonuspotentiale udgøres af beløb, som hensesættes til udjævning af bonusudlodninger over kommende år.

Genforsikrings andel af de forsikringsmæssige hensættelser er opgjort som de beløb, som i henhold til indgåede genforsikringskontrakter, kan forventes modtaget fra genforsikringsselskaber. I livsforsikring medtages endvidere den fulde genforsikringsandel i det omfang, genforsikringsandelen bortfalder i forbindelse med reaktivering.

Hensættelser for unit-linked forsikringer f.e.r. opgøres til skønnet markedsværdi i overensstemmelse med markedsværdien af de aktiver, der er knyttet til forsikringerne.

Hensættelser til andre risici og omkostninger

Andre hensættelser dækker forpligtelser, som er uvisse med hensyn til størrelse eller afviklingstidspunkt.

Genforsikringsdepoter omfatter modtagne beløb fra genforsikringsselskaber, som henstår til dækning af genforsikringsselskabernes forpligtelser over for selskabet.

Gæld er optaget til pålydende.

Periodeafgrænsningsposter er indtægter, som er indgået før balancetidspunktet, men som vedrører efterfølgende år.

Femårsoversigt

Mio. kr.	1998	1999	2000	2001	2002
SKADEFORSIKRING					
Brutto					
Præmieindtægter *	4.004	4.190	5.733	6.056	6.494
Erstatningsudgifter	-2.793	-4.990	-4.979	-4.544	-4.901
Forsikringsmæssige omkostninger	-938	-975	-1.267	-1.289	-1.308
For egen regning					
Præmieindtægter *	3.638	3.821	5.277	5.475	5.842
Forsikringsteknisk rente	142	156	333	225	46
Erstatningsudgifter	-2.517	-3.771	-4.254	-4.044	-4.475
Andre forsikringsmæssige hensættelser	-15	-9	-1	26	0
Bonus og præmierabatter	-20	-12	-9	-17	-29
Forsikringsmæssige omkostninger	-890	-924	-1.211	-1.223	-1.257
Udjævningshensættelser	-78	30	-51	-81	95
Teknisk resultat af skadeforsikring	260	-709	84	361	222
LIVSFORSIKRING					
Brutto					
Præmier	1.978	1.979	2.091	1.257	1.660
Forsikringsydelse	-843	-928	-1.159	-717	-892
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	-155	-169	-176	-137	-154
For egen regning					
Præmier	1.934	1.898	2.089	1.255	1.657
Overført investeringsafkast	711	1.166	1.288	564	463
Forsikringsydelse	-820	-906	-1.145	-707	-879
Ændring i livsforsikringshensættelser	-2.252	-1.023	-1.272	-1.570	-999
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	554	-943	-619	708	99
Ændring i hensættelser for unit-linked forsikringer	0	0	0	0	-119
Forsikringsmæssige omkostninger	-155	-169	-176	-137	-154
Teknisk resultat af livsforsikring	-28	23	165	113	68
Resultat af investeringsvirksomhed					
Andre ordinære poster	0	5	-73	-118	-78
Omkostninger i moderselskabet	-24	-18	-17	-17	-22
Resultat før skat	724	-381	1.173	522	309
Skat	182	218	-168	-114	-125
Årets resultat	906	-163	1.005	408	184
Afløbsresultat f.e.r.					
Direkte forretning	20	0	-583	-73	-163
Indirekte forretning	-16	6	6	-2	8
Afløbsresultat f.e.r. i alt	4	6	-577	-75	-155
Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.					
Skadeforsikring	3.967	7.446	6.229	6.975	7.674
Livsforsikring	12.510	14.467	16.353	12.354	13.075
Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r. i alt	16.477	21.913	22.582	19.329	20.749
Egenkapital i alt					
Aktiver i alt	4.127	3.580	4.243	3.640	3.321
Forrentning af egenkapitalen i pct. p.a.	22,693	27,327	29,345	26,144	27,029
Erstatningsprocent					
Afgiven forretning i procent	24,2	-4,1	25,4	10,8	8,7
Skadeforløb	70,4	119,7	87,0	74,9	75,9
Omkostningsprocent	1,1	-21,6	-5,7	0,2	2,7
Combined ratio	71,5	98,1	81,3	75,1	78,6
Erstatningsprocent f.e.r.	23,6	23,4	22,1	21,3	20,2
Omkostningsprocent f.e.r.	95,1	121,5	103,4	96,4	98,8
Erstatningsprocent f.e.r.	69,9	99,2	80,8	73,6	77,0
Omkostningsprocent f.e.r.	24,7	24,3	23,0	22,4	21,6

* før fradrag af bonus og præmierabatter

Resultatopgørelse

Mio. kr.	Note	Koncernen	
		2001	2002
SKADEFORSIKRING			
Præmieindtægter			
Bruttopræmier	1	6.085	6.713
Afgivne genforsikringspræmier		-587	-645
Ændring i bruttopræmiehensættelser	1	-29	-219
Ændring i genforsikringsandel af præmiehensættelser		6	-7
Præmieindtægter f.e.r.		5.475	5.842
Forsikringsteknisk rente f.e.r.	2	225	46
Erstatningsudgifter			
Udbetalte bruttoerstatninger		-4.892	-4.616
Modtaget genforsikringsdækning		615	436
Ændring i bruttoerstatningshensættelser		348	-285
Ændring i genforsikringsandel af erstatningshensættelser		-115	-10
Erstatningsudgifter f.e.r.	3	-4.044	-4.475
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser f.e.r.		26	0
Bonus og præmierabatter		-17	-29
Forsikringsmæssige driftsomkostninger			
Erhvervelsesomkostninger	4	-508	-516
Administrationsomkostninger		-781	-792
Provisioner og gevinstandele fra genforsikringselskaber		66	51
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r. i alt		-1.223	-1.257
Ændring i udjævningshensættelser		-81	95
Teknisk resultat af skadeforsikring		361	222
LIVSFORSIKRING			
Præmier			
Bruttopræmier	5	1.257	1.660
Afgivne genforsikringspræmier	6	-2	-3
Præmier f.e.r.		1.255	1.657
Overført investeringsafkast f.e.r.		564	463
Forsikringsydelse			
Udbetalte ydelser	7	-720	-887
Modtaget genforsikringsdækning	6	10	13
Ændring i erstatningshensættelser		3	-5
Forsikringsydelse f.e.r.		-707	-879
Ændring i livsforsikringshensættelser			
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	8	-1.558	-984
Ændring i genforsikringsandel	6	-12	-15
Ændring i livsforsikringshensættelser f.e.r.		-1.570	-999
Bonus			
Ændring i kollektivt bonuspotentiale		708	99
Ændring i hensættelser for unit-linked forsikringer			
Ændring i bruttohensættelser for unit-linked forsikringer	9	0	-119
Forsikringsmæssige driftsomkostninger			
Erhvervelsesomkostninger	10	-53	-58
Administrationsomkostninger		-84	-96
Forsikringsmæssige driftsomkostninger f.e.r. i alt		-137	-154
Teknisk resultat af livsforsikring		113	68

Resultatopgørelse

Mio. kr.	Note	Koncernen		Moderselskabet	
		2001	2002	2001	2002
Teknisk resultat af skadeforsikring		361	222		
Teknisk resultat af livsforsikring		113	68		
IKKE-FORSIKRINGSTEKNISK VIRKSOMHED					
Indtægter af investeringsaktiver					
Indtægter fra tilknyttede virksomheder	11	22	4	359	232
Indtægter fra associerede virksomheder	12	-1	61	0	0
Indtægter af grunde og bygninger		147	179	0	0
Renter og udbytter m.v.		1.124	923	30	14
Realiserede gevinster på investeringsaktiver	13	79	249	107	65
Indtægter af investeringsaktiver i alt		1.371	1.416	496	311
Urealiserede gevinster på investeringsaktiver	13	0	0	4	0
Udgifter i tilknytning til investeringsaktiver					
Administrationsomkostninger		-36	-29	-5	-3
Renteudgifter		-51	-31	-44	-25
Udgifter i tilknytning til investeringsaktiver i alt		-87	-60	-49	-28
Urealiserede tab på investeringsaktiver	13	-274	-531	0	-1
Valutakursregulering		16	82	0	-1
Pensionsafkastskat	14	75	-8	0	0
Investeringsafkast i alt		1.101	899	451	281
Forsikringsteknisk rente overført til skadeforsikringsvirksomhed		-354	-317	0	0
Investeringsafkast overført til livsforsikringsvirksomhed		-564	-463	0	0
Andre ordinære indtægter		1	4	0	0
Andre ordinære udgifter	15	-40	-3	0	0
Omkostninger i moderselskabet	16	-17	-22	-17	-22
Resultat før afskrivning på goodwill og skat		601	388	434	259
Afskrivning på goodwill		-79	-79	0	0
Resultat før skat		522	309	434	259
Skat	17	-114	-125	-26	-75
Årets resultat		408	184	408	184
Årets resultat foreslås disponeret således:					
Reserve for egne aktier				90	32
Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode				-162	33
Overført overskud				480	119
Årets resultat				408	184

Aktiver

Mio. kr.	Note	Koncernen		Moderselskabet	
		2001	2002	2001	2002
Immaterielle aktiver	18	646	575	0	0
Investeringsaktiver					
Grunde og bygninger	19	2.229	2.649	0	0
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder					
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	20	20	24	2.852	2.827
Kapitalandele i associerede virksomheder	21	258	108	0	0
Udlån til associerede virksomheder		0	196	0	0
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder i alt		278	328	2.852	2.827
Andre finansielle investeringsaktiver	22				
Kapitalandele	23	4.579	3.590	0	0
Investeringsforeningsandele		83	57	0	0
Obligationer		14.397	14.895	110	52
Pantesikrede udlån		427	363	0	0
Andre udlån		101	102	0	0
Indlån i kreditinstitutter		701	1.345	0	0
Afledte finansielle instrumenter		273	582	1	3
Andre finansielle investeringsaktiver i alt		20.561	20.934	111	55
Genforsikringsdepoter	24	17	16	0	0
Investeringsaktiver i alt		23.085	23.927	2.963	2.882
Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked forsikringer	25	0	106	0	0
Tilgodehavender					
Tilgodehavender hos forsikringstagere		224	272	0	0
Tilgodehavender hos forsikringselskaber		244	254	0	0
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		160	123	822	484
Andre tilgodehavender		76	83	2	0
Tilgodehavender i alt		704	732	824	484
Andre aktiver					
Driftsmidler	26	132	118	0	1
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender		367	383	8	5
Egne aktier	27	349	381	332	363
Skatteaktiv	28	478	383	434	346
PAL-aktiv		79	92	0	0
Øvrige		26	27	2	1
Andre aktiver i alt		1.431	1.384	776	716
Periodeafgrænsningsposter					
Tilgodehavende renter samt optjent leje		214	234	2	1
Andre periodeafgrænsningsposter		64	71	0	0
Periodeafgrænsningsposter i alt		278	305	2	1
Aktiver i alt		26.144	27.029	4.565	4.083

Passiver

Mio. kr.	Note	Koncernen		Moderselskabet	
		2001	2002	2001	2002
Egenkapital	29				
Aktiekapital	30	295	269	295	269
Overkurs ved emission		11	11	11	11
Reserver					
Reserve for egne aktier		349	381	349	381
Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode		0	33	0	33
Reserver i alt		349	414	349	414
Overført overskud		2.985	2.627	2.985	2.627
Egenkapital i alt		3.640	3.321	3.640	3.321
Forsikringsmæssige hensættelser					
Præmiehensættelser					
Bruttohensættelser		1.754	1.973	0	0
Genforsikringsandel		-95	-88	0	0
Præmiehensættelser f.e.r.		1.659	1.885	0	0
Livsforsikringshensættelser					
Bruttohensættelser		11.866	12.812	0	0
Genforsikringsandel		-174	-158	0	0
Livsforsikringshensættelser f.e.r.	31	11.692	12.654	0	0
Erstatningshensættelser					
Bruttohensættelser	32	5.477	6.034	0	0
Genforsikringsandel		-439	-431	0	0
Erstatningshensættelser f.e.r.		5.038	5.603	0	0
Hensættelser til bonus og præmierabatter		22	29	0	0
Udjævningshensættelser	33	264	169	0	0
Kollektivt bonuspotentiale		654	409	0	0
Forsikringsmæssige hensættelser f.e.r. i alt		19.329	20.749	0	0
Hensættelser for unit-linked forsikringer					
Bruttohensættelser	34	0	119	0	0
Hensættelser til andre risici og omkostninger					
Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser		5	4	2	2
Hensættelser til skatter	35	36	0	0	0
Andre hensættelser	36	39	1	0	0
Hensættelser til andre risici og omkostninger i alt		80	5	2	2
Genforsikringsdepoter		148	136	0	0
Gæld					
Gæld i forbindelse med direkte forsikring		5	3	0	0
Gæld i forbindelse med genforsikring		34	49	0	0
Gæld til kreditinstitutter		2.101	2.026	842	736
Gæld til tilknyttede virksomheder		0	0	57	1
Afledte finansielle instrumenter		191	91	13	9
Selskabsskat		6	7	4	5
Anden gæld		500	476	7	9
Gæld i alt		2.837	2.652	923	760
Periodeafgrænsningsposter		110	47	0	0
Passiver i alt		26.144	27.029	4.565	4.083
Sikkerhedsstillelser og eventualforpligtelser	37				
Personale	38				
Incentivprogram	39				
Selskabsoversigt	40				
Koncerninterne transaktioner	41				
Brancheregnskab	42				
Aktiver og afkast til markedsværdi - liv	43				

Pengestrømsopgørelse

Mio. kr.	Koncernen		Moderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Pengestrømme fra driften				
Præmier	7.453	8.207		
Erstatninger og forsikringsydelse	-5.635	-5.554		
Afgiven forretning	172	-133		
Omkostninger	-1.426	-1.486		
Køb af driftsmidler m.v.	-57	-50		
Pengestrømme fra forsikringsvirksomhed	507	984		
Udbytter fra tilknyttede og associerede virksomheder	0	0	712	567
Renter og udbytter m.v. (netto)	1.214	1.102	-18	-8
Pensionsafkastskat	0	-27	0	0
Omkostninger i moderselskabet m.v.	-25	-23	-25	-23
Skat	-88	-92	0	-5
Andre ordinære poster	-34	-38	0	0
Pengestrømme fra driften i alt	1.574	1.906	669	531
Investeringer				
Ejendomme	-250	-361	0	0
Porteføljearktiver	-314	-353	207	49
Mellemværender tilknyttede og associerede virksomheder	234	37	211	57
Kapitaltilførsel i tilknyttede virksomheder	-60	0	0	-14
Køb af tilknyttede virksomheder	-187	0	0	0
Salg af tilknyttede virksomheder	230	0	9	60
Køb af associerede virksomheder	-1	-224	0	0
Salg af associerede virksomheder	0	310	0	0
Egne aktier	-99	-25	-99	-25
Investeringer i alt	-447	-616	328	127
Finansiering				
Ansvarlig kapital	-50	0	0	0
Tilbagekøb af egne aktier	-991	-555	-991	-555
Aktieemission	14	0	14	0
Gæld til kreditinstitutter	585	-75	-27	-106
Finansiering i alt	-442	-630	-1.004	-661
Ændring i likvide midler brutto	685	660	-7	-3
Afgang ved salg af BG Pension	-251	0	0	0
Tilgang ved køb af Industriens Arbejdsskade	1	0	0	0
Ændring i likvide midler netto	435	660	-7	-3
Likvide midler primo	633	1.068	15	8
Likvide midler ultimo	1.068	1.728	8	5
Likvide midler består af følgende regnskabsposter:				
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender	367	383	8	5
Indlån i kreditinstitutter	701	1.345	0	0
	1.068	1.728	8	5

De fleste af koncernens selskaber er selskaber underlagt gældende lovgivning for forsikringsvirksomhed, hvorfor udlån og placering af penge i et vist omfang er begrænset. Selskaber under ovennævnte lovgivning kan ikke låne til eller placere penge i Topdanmark eller andre af koncernens selskaber, som ikke er underlagt ovennævnte lovgivning.

Noter

Mio. kr.	Koncernen	
	2001	2002
Note 1. Bruttopræmieindtægter - skade		
Bruttopræmier	6.085	6.713
Ændring i bruttopræmiehensættelser	-29	-219
Bruttopræmieindtægter	6.056	6.494
Direkte forretning	6.055	6.493
Indirekte forretning	1	1
	6.056	6.494
Bruttopræmieindtægter, direkte forretning fordelt efter risikoens beliggenhed:		
Danmark	5.984	6.424
Andre EU-lande	7	4
Øvrige lande	64	65
	6.055	6.493
Note 2. Forsikringsteknisk rente f.e.r. - skade		
Forsikringsteknisk rente	354	317
Diskonteringsudgift vedr. hensættelser som opgøres på diskonteret basis	-129	-271
Forsikringsteknisk rente f.e.r.	225	46
Note 3. Erstatningsudgifter f.e.r. - skade		
Afløbsresultat:		
Bruttoforretning	-97	-141
Afgiven forretning	22	-14
Afløbsresultat for egen regning	-75	-155
Direkte forretning	-73	-163
Indirekte forretning	-2	8
Afløbsresultat for egen regning	-75	-155
Note 4. Erhvervelsesomkostninger - skade		
Provisioner for direkte tegnede forsikringer	219	231
Øvrige erhvervelsesomkostninger	289	285
Erhvervelsesomkostninger	508	516
Note 5. Bruttopræmier - liv		
Individuelt tegnede forsikringer	410	426
Forsikringer tegnet som led i et ansættelsesforhold	486	590
Gruppeliv	173	210
Løbende præmier	1.069	1.226
Individuelt tegnede forsikringer	48	99
Forsikringer tegnet som led i et ansættelsesforhold	117	335
Gruppeliv	23	0
Engangspræmier	188	434
Bruttopræmier	1.257	1.660

Noter

Mio. kr.	Koncernen	
	2001	2002
Note 5. Bruttopræmier - liv - fortsat		
Bruttopræmier, direkte forsikring, fordelt efter forsikringstagers bopæl:		
Danmark	1.254	1.656
Andre EU-lande	2	2
Øvrige lande	1	2
	1.257	1.660
Antal forsikrede ved årets udgang (1.000 stk.):		
Individuelt tegnede forsikringer	72	72
Forsikringer tegnet som led i et ansættelsesforhold	33	39
Gruppeliv	100	185
Med undtagelse af præmier vedrørende unit-linked forsikringer, 135 mio. kr., er alle bruttopræmier tegnet med bonusordning.		
Note 6. Afgiven forretning - liv		
Præmier	-2	-3
Erstatninger	10	13
Ændring i livsforsikringshensættelser	-12	-15
Afgiven forretning	-4	-5
Note 7. Udbetalte ydelser - liv		
Forsikringssummer ved død	69	85
Forsikringssummer ved invaliditet	8	4
Forsikringssummer ved udløb	124	115
Pensions- og renteydelser	333	366
Tilbagekøb	98	196
Kontant udbetalte bonusbeløb	88	121
Udbetalte ydelser	720	887
Note 8. Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser		
Bruttopræmier	1.257	1.525
Rentetilskrivning	901	613
Forsikringsydelse	-717	-892
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-152	-162
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-42	-51
Ændring i hensættelser til fremtidig administration	12	11
Ændring i merhensættelser vedr. ydelsesgarantier	287	-130
Reserveændring som følge af renteændring	15	71
Andet	-3	-1
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	1.558	984
Note 9. Ændring i bruttohensættelser for unit-linked forsikringer		
Bruttopræmier	0	135
Afkast	0	-15
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	0	-1
Ændring i bruttohensættelser for unit-linked forsikringer	0	119

Topdanmarks årsrapport 2002

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Morderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Note 10. Erhvervelsesomkostninger - liv				
Provisioner for direkte forsikringer	51	68		
Øvrige erhvervelsesomkostninger	28	28		
Overført til livsforsikringshensættelser	-26	-38		
Erhvervelsesomkostninger	53	58		

	Års- resultat				
		2001	2002	2001	2002
Note 11. Indtægter fra tilknyttede virksomheder					
Topdanmark Forsikring	205			329	205
Topdanmark Kapitalforvaltning	26			17	26
TD.0151	-7			-11	-7
Topdanmark Holding	-1			0	0
TD.0154	0			0	0
Top-Center	-			1	1
TDB.02	-			1	1
Domestic Tankers	-			0	0
Overseas Tankers 2	2	21	-	21	2
Topdanmark Invest	4	1	4	1	4
Indtægter fra tilknyttede virksomheder	22	4	4	359	232
Skat	0	0	0	34	-16
	22	4	4	393	216

Note 12. Indtægter fra associerede virksomheder

Ejendomsselskabet af Januar 2002*	235	-	59		
Bornholms Brandforsikring	5	3	1		
Captiveselskaber	6	2	1		
EurAPCo	-	-6	-		
Indtægter fra associerede virksomheder	-1	61	61		
Skat	-2	-17	-17		
	-3	44	44		

*Omarbejdet til Topdanmarks regnskabspraksis.

Note 13. Gevinster og tab på investeringsaktiver

Grunde og bygninger	81	59	0	0
Kapitalandele	-575	-854	8	2
Investeringsforeningsandele	-73	-46	0	0
Obligationer	105	368	-14	-3
Pantesikrede udlån	0	-2	0	0
Afledte finansielle instrumenter	195	39	95	-1
Egne aktier	25	67	22	66
Tilknyttede virksomheder	47	0	0	0
Associerede virksomheder	0	87	0	0
Gevinster og tab på investeringsaktiver	-195	-282	111	64
Realiserede gevinster på investeringsaktiver	79	249	107	65
Urealiserede gevinster/tab på investeringsaktiver	-274	-531	4	-1
	-195	-282	111	64

Note 14. Pensionsafkastskat

Aktuel pensionsafkastskat vedrørende året	4	22
Ændring i udskudt pensionsafkastskat	-79	-14
Pensionsafkastskat	-75	8
Friholdt for afgift (%)	12,03	9,02

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Moderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Note 15. Andre ordinære udgifter				
Hensat til konvertering til Topdanmarks IT-systemer	39	0	0	0
Andet	1	3	0	0
Andre ordinære udgifter	40	3	0	0

Note 16. Omkostninger

Honorar til generalforsamlingsvalgt revision:

Deloitte & Touche:				
Revision	2,6	1,8	0,4	0,3
Andet	0,1	0,4	0,0	0,1
	2,7	2,2	0,4	0,4
KMPG C. Jespersen:				
Revision	0,5	0,5	0,2	0,1
Andet	0,2	0,2	0,0	0,0
	0,7	0,7	0,2	0,1

De anførte honorarer for koncernen indgår i forskellige regnskabsposter i resultatopgørelsen.

Koncernens interne revisionsafdeling udfører den overvejende del af revisionen.

Note 17. Skat

Aktuel skat	87	84	4	5
Skat i associerede virksomheder	1	17	0	0
Skat i dattervirksomheder	0	0	-34	16
Ændring af skatteaktiv	31	95	56	88
Ændring af hensættelser til skat	9	-37	0	0
Regulering vedr. tidligere år	-14	0	0	0
Årets skat	114	159	26	109
Skat ført på egenkapitalen vedr. engangskorrektion	0	-34	0	-34
Skat	114	125	26	75

Beregnet skat af årets resultat (30 pct.)	157	92		
Skatteeffekt af:				
Ikke skattepligtigt afkast af kapitalandele m.m.	39	48		
Ikke fradagsberettigede udgifter / ikke skattepligtige indtægter	9	35		
Ændring vedr. overførte erhvervsomkostninger	-19	-22		
Regulering vedr. tidligere år	-36	0		
Regulering vedr. tilkøbt dattervirksomhed	-46	0		
Ændring af diskontering af skatteaktiv	8	-45		
Skat i associerede virksomheder	2	17		
	114	125		
Effektiv skatteprocent	21,8	40,5		

Noter

Mio. kr.					Koncernen	
					2001	2002
Note 18. Immaterielle aktiver	2001		2002			
	Goodwill	IT software	Goodwill	IT software		
Anskaffelsessum primo	721	13	789	20	734	809
Tilgang	68	7	0	13	75	13
Anskaffelsessum ultimo	789	20	789	33	809	822
Af- og nedskrivninger primo	-72	-7	-151	-12	-79	-163
Årets afskrivninger	-79	-5	-79	-5	-84	-84
Af- og nedskrivninger ultimo	-151	-12	-230	-17	-163	-247
Immaterielle aktiver	638	8	559	16	646	575
Note 19. Grunde og bygninger						
Anskaffelsessum primo					2.134	1.877
Tilgang					250	361
Afgang ved virksomhedssalg					-507	0
Anskaffelsessum ultimo					1.877	2.238
Værdireguleringer primo					324	352
Årets værdireguleringer					81	59
Afgang ved virksomhedssalg					-53	0
Værdireguleringer ultimo					352	411
Grunde og bygninger					2.229	2.649
Ejendomsporteføljen er sammensat således:						
Domicil					665	668
Erhverv					1.113	1.496
Bolig (inkl. blandet bolig/erhverv)					451	485
					2.229	2.649
Ejendomsvurdering pr. 1. januar					1.687	2.025
Bogført værdi af:						
Grunde og bygninger uden ejendomsvurdering					46	220
Grunde og bygninger under opførelse					92	0
Ved fastsættelse af ejendommenes markedsværdi er anvendt følgende afkastkrav i pct.:						
Gennemsnitligt					6,9	6,9
Højeste					9,0	9,0
Laveste					5,0	5,0

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Moderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Note 20. Kapitalandele i tilknyttede virksomheder				
Anskaffelsessum primo	167	137	2.204	2.185
Overført til konsolidering	-30	0	0	0
Tilgang	0	0	10	14
Overført	0	0	0	-14
Afgang	0	0	-29	-127
Anskaffelsessum ultimo	137	137	2.185	2.058
Op- og nedskrivninger primo	-149	-117	831	667
Engangskorrektion	0	0	0	146
Overført til konsolidering	10	0	0	0
Resultat	22	4	393	216
Overført	0	0	0	14
Udbytte	0	0	-567	-342
Afgang	0	0	10	68
Op- og nedskrivninger ultimo	-117	-113	667	769
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	20	24	2.852	2.827

	Egen- kapital			
Topdanmark Forsikring	2.785		2.749	2.785
Topdanmark Kapitalforvaltning	10		10	10
TD.0151	6		0	6
Overseas Tankers 2	1		15	1
Topdanmark Holding	43		0	1
Domestic Tankers	-		1	-
Top-Center	-		25	-
TDB.02	-		32	-
Topdanmark Invest	24	20	24	24
		20	24	2.852
				2.827

Note 21. Kapitalandele i associerede virksomheder

Anskaffelsessum primo	246	247
Tilgang	1	224
Overført	0	-150
Afgang	0	-226
Anskaffelsessum ultimo	247	95
Opskrivninger primo	14	11
Resultat	-3	44
Overført	0	150
Kapitalnedsættelse	0	-196
Afgang	0	4
Opskrivninger ultimo	11	13
Kapitalandele i associerede virksomheder	258	108

	Senest oplyste egenkapital	
Ejendomsselskabet af Januar 2002, Kbh. (25 pct.)*	292	73
Bornholms Brandforsikring, Rønne (27 pct.)	53	14
Dansk Sygetransport, Aarhus (49 pct.)	2	1
Captiveselskaber, Luxembourg (10-40 pct.)	92	20
EurAPCo, Amsterdam Holland	-	-
	258	108
Skadeforsikring	258	35
Livsforsikring	-	73
	258	108

* Omarbejdet til Topdanmarks regnskabspraksis

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Moderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Note 22. Andre finansielle investeringsaktiver				
Anskaffelsessummer:				
Kapitalandele	3.734	3.670	0	0
Investeringsforeningsandele	79	95	0	0
Obligationer	14.467	14.992	120	60
Pantesikrede udlån	427	365	0	0
Andre udlån	101	102	0	0
Indlån i kreditinstitutter	701	1.345	0	0
Afledte finansielle instrumenter	132	132	0	0
Andre finansielle investeringsaktiver fordelt efter ejer:	Skade	Liv	Øvrige	I alt
Kapitalandele	1.660	1.903	27	3.590
Investeringsforeningsandele	0	57	0	57
Obligationer	6.131	8.712	52	14.895
Pantesikrede udlån	134	229	0	363
Andre udlån	100	2	0	102
Indlån i kreditinstitutter	548	797	0	1.345
Afledte finansielle instrumenter	100	479	3	582
Andre finansielle investeringsaktiver	8.673	12.179	82	20.934
Note 23. Kapitalandele				
Selskaber som direkte eller indirekte ejes 5 pct. eller derover:	Senest oplyste egenkapital	Ejerandel i pct.		
Sydbank A/S, Aabenraa	3.577	5,3		
Rungstedgaard, Hørsholm	29	15,0		
A/S Forsikringens Hus, København	44	6,9		
Silentor Holding A/S, Hedehusene	25	5,1		
Note 24. Genforsikringsdepoter				
Skadeforsikring	2	1		
Livsforsikring	15	15		
Genforsikringsdepoter	17	16		
Note 25. Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked forsikringer				
Kapitalandele	-	1		
Investeringsforeningsandele	-	104		
Obligationer	-	1		
Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked forsikringer	-	106		
Note 26. Driftsmidler				
Anskaffelsessum primo	183	241	0	0
Tilgang	69	40	0	1
Afgang	-11	-10	0	0
Anskaffelsessum ultimo	241	271	0	1
Af- og nedskrivninger primo	-71	-109	0	0
Årets afskrivninger	-44	-50	0	0
Afgang	6	6	0	0
Af- og nedskrivninger ultimo	-109	-153	0	0
Driftsmidler	132	118	0	1
Heri indgår finansielt leasede aktiver med	10	6		

Noter

Mio. kr.

Note 27. Egne aktier	2001	2002	2001	2002	2001	2002
Koncernen		Procent af aktiekapital	Nominelt		Antal (1.000)	
Beholdning primo			28	23	2.775	2.298
Køb	18,0	11,4	53	31	5.294	3.070
Afgang	0,4	0,6	-1	-2	-104	-148
Nedskrevet			-57	-26	-5.667	-2.590
Beholdning ultimo			23	26	2.298	2.630
					Bogført værdi	
Afdækning af optionsprogram			17	18	332	363
Investering			1	1	17	18
Nedskrivning			5	7	0	0
Egne aktier - koncernen	7,8	9,8	23	26	349	381
Årets køb					1.110	614
Årets afgang ifm. optionsudnyttelse					20	34

Moderselskabet					Antal (1.000)	
Beholdning primo			27	22	2.687	2.210
Køb	18,0	11,4	53	31	5.294	3.070
Afgang	0,4	0,6	-1	-2	-104	-148
Nedskrevet			-57	-26	-5.667	-2.590
Beholdning ultimo			22	25	2.210	2.542
					Bogført værdi	
Afdækning af optionsprogram			17	18	332	363
Nedskrivning			5	7	0	0
Egne aktier - moderselskabet	7,5	9,4	22	25	332	363
Årets køb					1.110	614
Årets afgang ifm. optionsudnyttelse					20	34

Egne aktier er fortrinsvis købt med henblik på nedskrivning og til afdækning af optionsprogrammet.

Topdanmark har herudover medvirket til gennemførelse af kommissionshandler med aktier i Topdanmark for aktionærer, der har deres aktier registreret i aktieindskrivningssystemet hos Topdanmark.

Note 28. Skatteaktiv	Koncernen		Moderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Obligationer m.v.	-11	10	1	0
Ejendomme	-52	-44	0	0
Andet	3	-8	2	1
Driftsmidler	194	192	1	1
Fremførte underskud	344	233	0	0
Skatteaktiv vedrørende sambeskattede datterselskaber	0	0	430	344
Skatteaktiv	478	383	434	346

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Moderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Note 29. Egenkapital				
Aktiekapital primo			349	295
Aktieemission			3	0
Nedskrivning			-57	-26
Aktiekapital			295	269
Overkurs ved emission primo			530	11
Aktieemission			11	0
Overført til overført overskud			-530	0
Overkurs ved emission			11	11
Reserve for egne aktier primo			259	349
Overført fra overført overskud			90	32
Reserve for egne aktier			349	381
Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode primo			162	0
Overført til/fra overført overskud			-162	33
Reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode			0	33
Overført overskud primo			2.943	2.985
Engangskorrektion			0	146
Skat heraf			0	-34
Korrigeret overført overskud primo			2.943	3.097
Årets resultat			408	184
Overført til reserve for egne aktier			-90	-32
Overført fra/til reserve for nettoopskrivning efter indre værdis metode			162	-33
Tilbagekøb			-1.025	-615
Overført fra aktiekapital			57	26
Overført fra overkurs ved emission			530	0
Overført overskud			2.985	2.627
Egenkapital	3.640	3.321	3.640	3.321
Egne aktier	-349	-381	-332	-363
Skatteaktiv	-434	-346	-434	-346
Kernekapital	2.857	2.594	2.874	2.612
Datterselskaber, der driver forsikringsvirksomhed	-1.639	-1.639	-1.639	-1.639
Ansvarlig kapital efter fradrag	1.218	955	1.235	973
Vægtede poster	2.273	1.889	2.338	1.901
Kernekapital efter fradrag i procent af vægtede poster	125,7	137,4	122,9	137,4
Solvensprocent iflg Bank- og sparekasseloven §21, stk. 1	53,6	50,6	52,8	51,2
Solvenskrav (pct.)	8,0	8,0	8,0	8,0

Koncernens samlede sikkerhedsfondshenlæggelser udgør 1.452 mio. kr. Ubeskattede sikkerhedsfonde, i det omfang skatten heraf ikke er hensat, udgør 1.391 mio.kr.

Sikkerhedsfondene kan alene anvendes til styrkelse af de forsikringsmæssige hensættelser eller på anden måde til fordel for de forsikrede og kun med Finanstilsynets tilladelse.

Noter

Mio. kr.	Koncernen	
	2001	2002

Note 30. Aktiekapital

Selskabets aktiekapital består af 26.893.125 stk. aktier, der har en pålydende værdi af 10 kr. pr. stk. Ingen aktier har særlige rettigheder, og alle aktier er frit omsættelige. Alle aktier har én stemme.

Følgende aktionærer har meddelt, at de besidder mere end 5 pct. af aktiekapitalen:

ATP, DMP, SP	Lønmodtagernes Dyrtidsfond
ATP-huset	Vendersgade 28, 1
Kongens Vænge 8	1363 København K
3400 Hillerød	

Note 31. Livsforsikringshensættelser f.e.r.

Bruttohensættelser direkte forretning	12.157	13.141
Overførte erhvervsomkostninger	-306	-344
Bruttohensættelser efter fradrag, direkte forretning	11.851	12.797
Bruttohensættelser indirekte forretning	15	15
Bruttohensættelser i alt	11.866	12.812
Bruttohensættelser primo	14.794	11.866
Ændring i bruttohensættelser jf. resultatopgørelsen	1.558	984
Arets overførte erhvervsomkostninger	-26	-38
Afgang	-4.460	0
Bruttohensættelser ultimo	11.866	12.812
Genforsikringsandel	-174	-158
Livsforsikringshensættelser f.e.r.	11.692	12.654

Opdeling af livsforsikringshensættelserne brutto efter størrelsen af de tekniske renter:

Opgørelsesrente (%): 0,00	Teknisk rente (%): -	943	1.038
0,52	1	40	37
1,51	2	605	1.233
2,51	3	2.265	2.502
3,50	4	2	6
3,75	5/3/2	7.416	0
5,38	10-20	0	916
6,55	10-20	886	0
Nulkupon	5/3/2	0	7.409
		12.157	13.141

5/3/2-forsikringer består af kombinerede forsikringer, der indeholder en 5 pct.-andel.

Note 32. Erstatningshensættelser

Hensættelser for løbende ydelser i arbejdsskadeforsikring	1.134	1.294
Gennemsnitlig afviklingstid, år	22	21

Den anvendte diskonteringsrente for 2002 er swap-nulkuponrenten reduceret med en forventet løn-inflation på 3,25 pct., hvor diskonteringsrenten for 2001 udgjorde 2,75 pct.

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Moderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Note 33. Udjævningshensættelser				
Erhvervsforsikring:				
Arbejdsskade	97	70		
Bygning	103	78		
Løsøre	18	3		
Privatforsikring:				
Familie	10	5		
Grundejer	33	11		
Fritidshus	3	2		
Udjævningshensættelser	264	169		
Note 34. Hensættelser for unit-linked forsikringer				
Bruttohensættelser primo	0	0		
Ændring i hensættelser jf. resultatopgørelsen	0	119		
Hensættelser for unit-linked forsikringer	0	119		
Forsikringerne er tegnet uden garanti.				
Note 35. Hensættelser til skatter				
Obligationer	36	0		
Hensættelser til skatter	36	0		
Note 36. Andre hensættelser				
Omstruktureringshensættelser	38	0		
Andre	1	1		
Andre hensættelser	39	1		
Note 37. Sikkerhedsstillelser og eventualforpligtelser				
Sikkerhedsstillelser	960	1.134	0	0
Forpligtelser vedr. ejendomme	475	164	0	0
Andre forpligtelser	16	34	0	0
Afledte finansielle instrumenter:				
Køb af aktiver på termin	7.649	8.452	318	267
Salg af aktiver på termin	6.706	8.378	323	268
Til sikkerhed for de forsikringsmæssige hensættelser er registreret aktiver til bogført værdi	14.223	14.635		
Heri indgår kapitalandele i og lån til datterselskaber, som er elimineret i koncernregnskabet.				
Topdanmark og de selskaber, som er sambeskattet med Topdanmark, hæfter solidarisk for skatten af den sambeskattede indkomst.				
I det omfang selskaber i tidligere ejerforhold har været sambeskattet med selskaber uden for Topdanmark koncernen, hæfter disse selskaber tillige for skat i sådanne sambeskatningsforhold.				

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Moderselskabet	
	2001	2002	2001	2002
Note 38. Personale				
Løn	818	854		
Pension og andre udgifter til social sikring	130	146		
Lønsumsafgift	84	89		
	1.032	1.089		
Gennemsnitligt antal fuldtidsansatte medarbejdere	2.121	2.136	0	0
Vederlag til direktion (1.000 kr.)	7.965	8.490	2.655	4.245
Vederlag til bestyrelse (1.000 kr.)	1.829	2.030	1.709	1.820

Note 39. Incitamentsprogram

Aktieoptionsprogrammet omfatter bestyrelse, direktion og ledende medarbejdere. Aktieoptionerne kan udnyttes efter tredje og inden udløbet af sjette år efter købstidspunktet, såfremt kursen på Topdanmark-aktien er steget med mindst 5 pct. om året i forhold til strikekursen.

Strikekursen fastsættes som den gennemsnitlige købskurs for de aktier, der afdækker aktieoptionerne. Er der erhvervet aktier til afdækning

af et senere års optionsudstedelse, fastsættes strikekursen dog som den noterede aktiekurs ultimo året forud for optionsudstedelsen.

Under kursgevinster og -tab er udgiftsført 17 mio. kr. vedrørende optioner, som er fuldt afdækket af egne aktier, således at kursudsving ikke påvirker driftsresultatet. Under afledte finansielle instrumenter er afsat i alt 73 mio. kr. til dækning af optionsforpligtelser.

Antal optioner (1.000)	Strikekurs	Bestyrelse	Direktion	Ledende medarbejdere	2002
					i alt
Udestående primo		108	344	904	1.356
Tildelt marts 2002	195	18	84	243	345
Tildelt dec. 2002 for 2003	203	21	85	244	350
Udnyttet i året		-30	-95	-151	-276
Udestående ultimo		117	418	1.240	1.775
Udestående ultimo pr. tildeling:					
1998	102	22	22	171	215
1999	127	12	64	129	205
2000	145	23	80	197	300
2001	160	21	83	256	360
Marts 2002	195	18	84	243	345
December 2002 for 2003	203	21	85	244	350
Udestående ultimo		117	418	1.240	1.775
Gennemsnitlig strikekurs:					
Udestående primo		128	132	132	132
Udnyttet i året		110	106	112	106
Værdi af tildeling reduceret med egenbetaling (mio. kr.):					
Marts 2002 for 2002		1	3	8	12
December 2002 for 2003		1	3	9	13

Ovennævnte værdier er opgjort under rimelige forudsætninger om sandsynlighedsfordelingen for kursudviklingen og udnyttelsesmønstret hos de enkelte medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer. Værdierne er beregnet ved anvendelse af Black-Scholes-modellen uden udbyttekorrektion. Volatiliteten er ansat til 25 pct.,

svarende til det konstaterede niveau over de sidste fem år, og renten er fastsat ud fra nulkuponstrukturen på tildelingstidspunktet. Ved beregningen er der taget hensyn til de begrænsninger, der ligger på udnyttelsen i forbindelse med bl.a. opsigelse, sygdom og pensionering.

Noter

Note 40. Selskabsoversigt

Konsoliderede virksomheder:

Virksomhedens navn	Hjemsted	Aktivitet
Topdanmark A/S	Ballerup	Holding
Skade:		
Topdanmark Forsikring A/S	Ballerup	Forsikring
Danske Forsikring Skade I A/S	Ballerup	Forsikring
Danske Forsikring Skade, Forsikringsaktieselskab	Ballerup	Forsikring
Industriens Arbejdsskadeforsikring A/S	Ballerup	Forsikring
Topdanmark EDB A/S	Ballerup	Interne edb-tydelser
Topdanmark Holding S.A.	Luxembourg	Holding
E. & G. Business Holding A/S	Ballerup	Holding
Risk & Insurance Services ApS	Ballerup	Administration
Risk & Insurance Services S.A.	Luxembourg	Holding
A/S PSE 10 nr. 1328	Ballerup	Investering
TDF.0028 ApS	Ballerup	Investering
TDF.0029 ApS	Ballerup	Investering
DAFS.0135 ApS	Ballerup	Investering
TDF.0005 ApS	Ballerup	Investering
TDF.0111 ApS	Ballerup	Investering
TDF.0113 ApS	Ballerup	Investering
TDF.0130 ApS	Ballerup	Investering
TDF.0140 ApS	Ballerup	Investering
Top-Center A/S	Ballerup	Investering
Liv:		
Topdanmark Livsforsikring A/S	Ballerup	Forsikring
Topdanmark Livsforsikring II A/S	Ballerup	Forsikring
Topdanmark Livsforsikring III A/S	Ballerup	Forsikring
Nykredit Livsforsikring A/S	Ballerup	Forsikring
Topdanmark Link Livsforsikring A/S	Ballerup	Forsikring
Topdanmark Ejendom A/S	Ballerup	Ejendom
TDE.100 ApS	Ballerup	Ejendom
TDE.200 ApS	Ballerup	Ejendom
TDE.300 ApS	Ballerup	Ejendom
TDE.400 ApS	Ballerup	Ejendom
TDE.500 A/S	Ballerup	Ejendom
TDL.0115 - TDL.0116 ApS	Ballerup	Investering
TDL.0134 ApS	Ballerup	Investering
TDL.0139 A/S	Ballerup	Investering
TDLII.0018 ApS	Ballerup	Investering
TDLII.0022 ApS	Ballerup	Investering
TDLII.0025 ApS	Ballerup	Investering
TDLII.0087 A/S	Ballerup	Investering
TDLII.0131 ApS	Ballerup	Investering
TDLII.0132 ApS	Ballerup	Investering
TDLII.0141 - TDLII.0143 ApS	Ballerup	Investering
Øvrige selskaber:		
Topdanmark Kapitalforvaltning A/S	Ballerup	Kapitalforvaltning
TD.0151 ApS	Ballerup	Investering
TD.0153 ApS	Ballerup	Investering
TD.0154 ApS	Ballerup	Investering
TDB.400 ApS	Ballerup	Investering
Overseas Tankers 2 A/S	Ballerup	Investering
TDB.02 ApS	Ballerup	Investering
Domestic Tankers ApS	Ballerup	Investering

Alle selskaber er 100 pct. ejet.

Noter

Note 40. Selskabsoversigt (fortsat)

Ikke konsoliderede virksomheder:

Virksomhedens navn		Egen- kapital	Års- resultat	Balance
Afvikling af bankaktiviteter:				
Topdanmark Invest A/S	2001	20	1	230
	2002	24	4	213
Hotel Kongens Ege ApS	2001	53	3	55
	2002	56	3	57
RGP ApS af 1/5 1990	2001	6	1	6
	2002	7	1	7
Topdanmark Ejendomsadministration A/S	2001	24	1	61
	2002	24	0	62
Topdanmark (California) Inc.	2001	7	-3	122
	2002	11	4	95
TDB.01 A/S	2001	18	1	18
	2002	19	1	19
TDB.100 A/S	2001	20	1	20
	2002	21	1	21
TDB.200 A/S i likvidation	2001	5	0	5
	2002	6	0	6
A/S PSE 10 nr. 1328 *	2001	0	0	0
TDB.400 ApS *	2001	0	0	0
Andre aktiviteter				
Overseas Tankers 2 A/S *	2001	-	21	-

* Som følge af ændret aktivitet er selskaberne overgået til fuld konsolidering i 2002.

Topdanmark (California) Inc. har hjemsted i USA.
Alle øvrige selskaber har hjemsted i Ballerup.
Alle selskaber er 100 pct. ejet.

Note 41. Koncerninterne transaktioner

I forbindelse med nedbringelse af den gensidige kapitalbinding med EurAPCo har Topdanmark Forsikring fra EurAPCo erhvervet nominelt 15 mio. kr. aktier i Topdanmark. Aktierne er efterfølgende overdraget til moderselskabet til børskurs.

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Koncernen	
	2001	2002	2001	2002
Note 42. Brancheregnskab				
	Syge/ulykke		Arbejdsskade	
Bruttopræmier	567	649	449	519
Bruttopræmieindtægter	553	633	449	513
Bruttoerstatningsudgifter	-521	-606	-452	-561
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser	0	0	26	0
Bonus og præmierabatter	-2	-6	0	-1
Bruttodriftsomkostninger	-107	-110	-62	-68
Resultat af afgiven forretning	2	-7	2	14
Ændring i udjævningshensættelser	0	0	-1	27
Forsikringsteknisk rente f.e.r.	46	37	-13	-152
Forsikringsteknisk resultat	-29	-59	-51	-228
Erstatningsprocent	94,6	96,7	94,9	109,6
	Motor ansvar		Motor kasko	
Bruttopræmier	716	959	1.348	1.353
Bruttopræmieindtægter	710	850	1.346	1.336
Bruttoerstatningsudgifter	-661	-819	-865	-680
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser	0	0	0	0
Bonus og præmierabatter	0	-2	0	-2
Bruttodriftsomkostninger	-108	-134	-271	-252
Resultat af afgiven forretning	-4	-1	-3	-2
Ændring i udjævningshensættelser	0	0	0	0
Forsikringsteknisk rente f.e.r.	56	52	30	22
Forsikringsteknisk resultat	-7	-54	237	422
Erstatningsprocent	93,1	96,6	64,3	51,0
	Sø, luftfart og transport		Brand og løsøre privat	
Bruttopræmier	144	155	1.290	1.330
Bruttopræmieindtægter	142	154	1.275	1.286
Bruttoerstatningsudgifter	-105	-116	-796	-847
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser	0	0	0	0
Bonus og præmierabatter	0	0	-5	-2
Bruttodriftsomkostninger	-30	-30	-321	-306
Resultat af afgiven forretning	-6	-18	-17	-36
Ændring i udjævningshensættelser	0	0	-22	27
Forsikringsteknisk rente f.e.r.	1	2	44	35
Forsikringsteknisk resultat	2	-8	158	157
Erstatningsprocent	73,9	75,3	62,7	66,0

Noter

Mio. kr.	Koncernen		Koncernen	
	2001	2002	2001	2002

Note 42. Brancheregnskab (fortsat)

	Brand og løsøre erhverv		Ansvar	
Bruttopræmier	1.230	1.356	223	265
Bruttopræmieindtægter	1.237	1.338	226	256
Bruttoerstatningsudgifter	-903	-1.051	-161	-145
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser	0	0	0	0
Bonus og præmierabatter	-10	-13	0	-2
Bruttodriftsomkostninger	-315	-325	-45	-50
Resultat af afgiven forretning	18	-102	-5	-22
Ændring i udjævningshensættelser	-58	40	0	0
Forsikringsteknisk rente f.e.r.	35	30	19	15
Forsikringsteknisk resultat	4	-83	34	52
Erstatningsprocent	73,6	79,3	71,2	57,1

	Anden direkte forsikring		Indirekte forsikring	
Bruttopræmier	116	126	2	1
Bruttopræmieindtægter	117	127	1	1
Bruttoerstatningsudgifter	-80	-86	0	10
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser	0	0	0	0
Bonus og præmierabatter	0	-1	0	0
Bruttodriftsomkostninger	-30	-33	0	0
Resultat af afgiven forretning	-2	-1	0	0
Ændring i udjævningshensættelser	0	1	0	0
Forsikringsteknisk rente f.e.r.	5	3	2	2
Forsikringsteknisk resultat	10	10	3	13
Erstatningsprocent	68,4	68,3	-	-

	I alt koncernen	
Bruttopræmier	6.085	6.713
Bruttopræmieindtægter	6.056	6.494
Bruttoerstatningsudgifter	-4.544	-4.901
Ændring i andre forsikringsmæssige hensættelser	26	0
Bonus og præmierabatter	-17	-29
Bruttodriftsomkostninger	-1.289	-1.308
Resultat af afgiven forretning	-15	-175
Ændring i udjævningshensættelser	-81	95
Forsikringsteknisk rente f.e.r.	225	46
Forsikringsteknisk resultat	361	222
Erstatningsprocent	74,9	75,9

Noter

Mio. kr.

Note 43. Aktiver og afkast til markedsværdi - liv

	Anskaffelsessværdi		Markedsværdi		Afkast *
	Primo	Ultimo	Primo	Ultimo	
Grunde og bygninger	1.877	2.238	2.229	2.649	9,9%
Ejendomsaktieselskaber	0	223	0	269	29,9%
Grunde og bygninger i alt	1.877	2.461	2.229	2.918	11,3%
Børsnoterede danske aktier	1.626	1.680	1.457	1.165	-20,7%
Unoterede danske kapitalandele	3	3	1	1	1,6%
Udenlandske kapitalandele	1.140	1.130	1.146	811	-19,4%
Øvrige kapitalandele i alt	2.769	2.813	2.604	1.977	-20,0%
Nominelle obligationer i DKK	5.613	4.899	5.634	5.009	11,4%
Indeksobligationer i DKK	898	1.001	906	1.060	11,2%
Obligationer i fremmed valuta	2.352	3.073	2.392	3.141	6,2%
Obligationer i alt	8.863	8.973	8.932	9.210	9,7%
Pantesikrede udlån	304	230	305	230	7,3%
Andre finansielle investeringsaktiver	1.112	1.284	1.182	1.372	6,1%
Investeringsaktiver i alt	14.925	15.761	15.252	15.707	4,1%
Aktiver tilknyttet unit-linked forsikringer	0	140	0	119	-19,5%
Øvrige aktiver	74	85	73	84	
Aktiver i alt	14.999	15.986	15.325	15.910	3,9%
Gæld m.v.	-1.663	-1.397	-1.595	-1.397	-3,5%
Nettoaktiver i alt	13.336	14.589	13.730	14.513	3,8%

Aktiver tilknyttet unit-linked forsikringer

Børsnoterede danske aktier	-	7	-	7	-24,7%
Udenlandske kapitalandele	-	74	-	54	-32,7%
Øvrige kapitalandele i alt	-	81	-	61	-27,7%
Nominelle obligationer i DKK	-	45	-	44	11,6%
Obligationer i fremmed valuta	-	1	-	1	-
Obligationer i alt	-	46	-	45	11,7%
Andre finansielle investeringsaktiver	-	13	-	13	3,0%
Aktiver tilknyttet unit-linked forsikringer	-	140	-	119	-19,5%

* Afkast p.a. før pensionsafkastskat og selskabsskat.

Specifikationen er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i regnskabsbekendtgørelsen for livsforsikringsselskaber § 67. I de anførte aktiver og i afkastet, som indgår i beregningen af afkastprocenter, indgår beløb, som er elimineret i Topdanmarks koncernregnskab.

Som følge heraf er der ikke en umiddelbar sammenhæng til koncernregnskabet poster.

Ved beregningen af afkastprocenterne sættes afkastet af finansielle instrumenter i forhold til størrelsen af eksponeringen i det underliggende aktiv.

De angivne afkastprocenter for aktiver tilknyttet unit-linked forsikringer er beregnet på grundlag af link-selskabets samlede aktiver og afkast.

Eksponeringen i udenlandske kapitalandele er tilpasset ved hjælp af finansielle instrumenter. Ultimoeksponering i udenlandske kapitalandele efter indregning af finansielle instrumenter udgør 962 mio. kr.